

2014. július 9 - 13.
Martraszállás

120 óra szórakozás
14 nagykoncert
8 kiskoncert
25 előadás

AZ EP-VÁLASZTÁSOK UTÁN

EP-választások, 2014. május 24.

**Az MKP és a Most-Híd szavazatainak aránya
Dél-Szlovákia magyarok által lakott településein**

MKP: győzelem 338 településen
(zöld)

Most-Híd győzelem 189 településen
(narancssárga)

Baross Gábor Terv

KÉSZ!

Európai parlamenti választások
Csáky Pál: A felvidéki magyar
közösség érdekeinek legteljesebb
képviselte lesz a prioritásom

Június 4: Ünnepe vagy gyásznapja Trianon napja?

Hrubík Béla: Nemzeti összetartozás, minden
magyar lélekben

Bárdos Gyula: Trianon – felvidéki látlet

Farkas Iván: Szülőföldünk kiéheztetése zajlik

2	Kezdeményezés a visegrádi országok iskolai végzettségének kölcsönös elismertetéséért	20
	Új államfő	22
7	Baross Gábor Terv – mérföldkő a felvidéki	
9	közösség történetében	27
	Martraszállás – másodszor	31
14	Ifjúságpolitika a Felvidéken	33
16	Nagy Péter atya: Az igaz barátság az én	
18	feltámadási keresztem	39

Közönybe fulladt sikertörténet

(bevezető helyett...)

Közhelyszámba megy már – annyit emlegetjük – hogy az idei esztendő a választások, s ezzel együtt a választók éve is úgy Szlovákiában, mint Magyarországon. Sőt, előbbi illetően bátran hozzátehetjük a tavaly év végi megyei önkormányzati választásokat is (erre a magyar párt relatíve sikeres szereplését tekintve minden alapunk megvan), s ilyen értelemben beszélhetünk az urnákhoz járulások tekintetében „hosszú 2014-es évről”, mint a választások évről.

Ami az eddig lefutott köröket illeti: a már említett megyei-, a szlovákiai köztársaságielnök-választások, a magyar országgyűlési választások és legutóbb mindkét országban az európai parlamenti választások lényegében rendre az előre borítékolt papírformát hozták. A szlovák kormánypárt mindannyiszor tarolt, ahogy a magyarországi kormányzó pártszövetség, a Fidesz-KDNP is megőrizte kétharmados többségét a törvényhozásban. Némi meglepetést a szlovák elnökválasztás okozhatott, legalábbis ami a Robert Fico kormányfőre a második fordulón rávert köröket, azaz a választók által ráért kiadás pofont illeti.

Hátravannak még a helyi önkormányzati választások, melyek máris forró őszt ígérnek mindkét országban.

2014. május 24-én Szlovákiában is megtartották az európai parlamenti képviselők választását. Folyóiratunkban – immáron hagyományosan – részletesen összefoglaljuk a választásokkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat, eredményeket, elemzéseket, átfogó képet nyújtva ezzel a sok szempontból is figyelemre méltónak tekinthető választási eseményről.

Szlovákiában szinte tökéletesen észrevétlen maradt egy kerek évforduló, melynek – az annak apropóját adó esemény korabeli propagandai körítését felidézve – ugyancsak nagyot kellett volna szólnia. Május elsején volt ugyanis pontosan tíz esztendeje annak, ahogy országaink – további nyolc állam társaságában – hivatalosan is csatlakoztak Európa boldogabbnak mondott feléhez, az Európai Unióhoz. Voltak persze erre az alkalomra élesített központi és helyi rendezvények, ünnepek, csak épp ezek hangulatát erős túlzással sem lehet – még az eltelt idő megszépítő hatásával együtt sem – eufórikusnak nevezni. A közönségnek valahogy, valamiért nem igazán támadt kedve az önfeledt ünnepléshez – légiesített határok ide, szabad mozgás oda, beígért Kánaán amoda. Mindez előrevetítette az ugyanazon hó végén sorra kerülő európai parlamenti választások kimenetelét is Szlovákiában, amely mint tudjuk, részvételi negatív rekordot döntött.

Avagy úgy is fogalmazhatnánk: a szavazók ezúttal a lábuk helyett a hátsójukkal szavaztak, amelyet nem voltak hajlandók felemelni, hogy elmenjenek szavazni. Komoly jelzés ez, amely a jövőben jóval elmélyültebb elemzést és figyelmet érdemel annál, mint amilyent idáig kapott a politikum részéről.

Jól szemlélteti e politikum és az általa vezetett publikum közötti – egyre szélesedő és mélyülő – szakadékot Ivan Gašparovič nemrégiben leköszönt szlovák államfő kijelentése, amelyet a Szlovákia EU-csatlakozásának 10. évfordu-

lója alkalmából rendezett hivatalos központi ünnepségen mondott beszédében ejtett el a pozsonyi Szlovák Nemzeti Színház épületében. A leginkább az „aranyköpéseiről” elhíresült – s valószínűleg a szlovák „közlemélyezetben” is ekként megmaradó – államfő Szlovákia történetének legsikeresebb tíz esztendejének nevezte az EU-csatlakozástól eltelt időszakot. Ami éppen az ország egész történetének épp a felét teszi ki, ráadásul úgy, hogy eközben mindvégig

maga Gašparovič volt Szlovákia első embere.

„Az elmúlt tíz évben Szlovákiában, már mint uniós tagországban felnőtt a fiatalok egy olyan nemzedéke, mely számára a politikai és mozgásszabadság korlátozása, a gazdasági és egyéb lehetőségek hiánya egy más világból való történetnek számít” – fogalmazott az államfő. Aki ugyanakkor szemérmesen hallgatott országa bizonyos régióit különösen sújtó brutális munkanélküliségről, gaz-

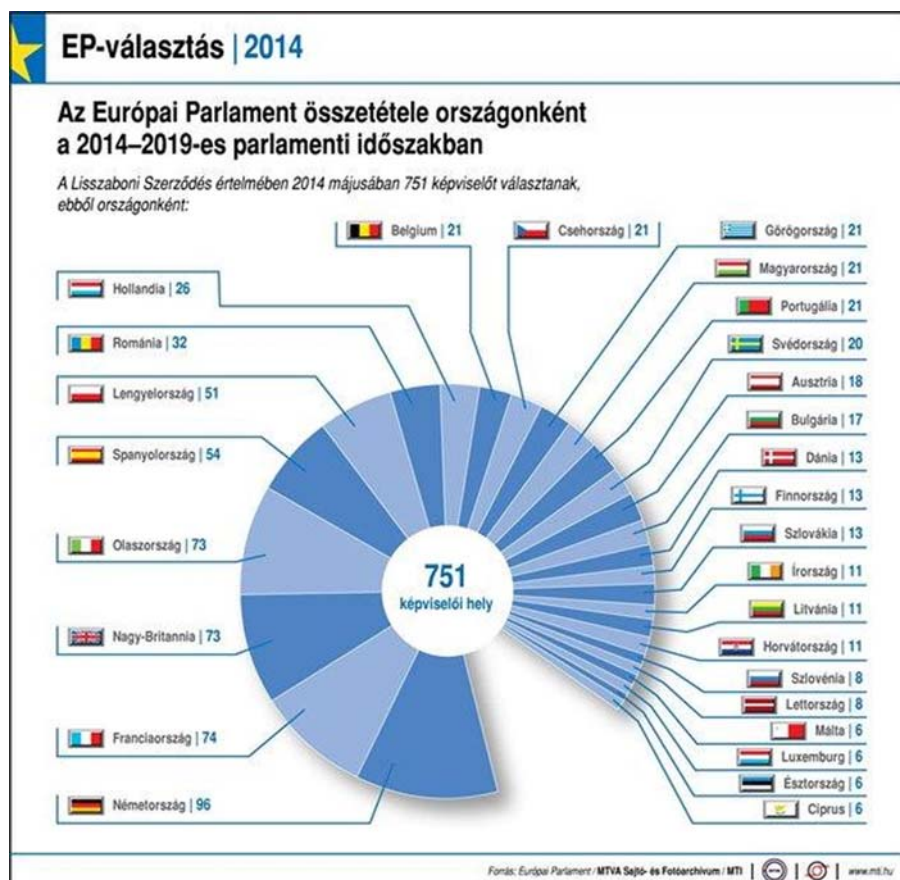
dasági-szociális kilátástalanságról – és ha már a politikai szabadságjogokat említette – azokról a kisebbségi-emberi jogi problémákról, amelyek nemhogy az elmúlt időszak maradványai, hanem egy kettővel korábbi történelmi kor velünk élő, gyógyulatlan sebeai.

Robert Fico kormányfő is hasonlóképpen szólalt meg, beleadva a hivatali optimizmus minden kötelezőjét. EU-integrációnkat egyértelmű sikertörténetnek nevezte, olyannyira, hogy a csatlakozó országok közül éppen ez a kis csehszlovák utódállam nyerte a legtöbbet.

Hogy pontosan mennyit, arra az ország választópolgárainak 86,94 százaléka adta meg a választ, midőn május 24-én más elfoglaltságot talált magának az urnához járulás helyett...

Rekordszámú jelölt, magyar pártok listái

Megelőlegezve a későbbiekben részletesen is bemutatásra kerülő végeredményeket: az idei EP-választások két ponton is rekordot döntöttek Szlovákiában, mindkettő az érdeklődéssel áll kapcsolatban. A Brüsszel felé kacsingató szlovákiai politikusok rekordot jelentő számával szemben a választók hasonlóképp rekordot döntő közönye állt szemben.

A tények: a szlovák Központi Választási Bizottság 29 pártlistát vett hivatalosan is nyilvántartásba, melyen 333 jelölt neve szerepelt (ebből mindössze 80 a hölgyek száma). Tehát csaknem harmincszor több jelölt szállt versenybe, mint ahány mandátum Szlovákia rendelkezésére áll (13). Csak emlékeztetőül: 2004-ben, az első szlovákiai uniós választáson még csak 17, öt évvel később pedig ennél eggyel több politikai tömörülés állított jelöltlistát.

Magyar szempontból az idei választások első „különlegessége” maga a kínálat volt. Ezúttal ugyanis a felvidéki magyarok immáron kettő és fél magyar pártra adhatták le voksukat. A Magyar Közösség Pártja és a Most-Híd vegyespárt mellett az kétszeres metamorfózissal életre hívott új politikai tömörülés, a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség is önálló listát állított. Mégpedig az alábbiak szerint:

Magyar Közösség Pártja (29-es sorszámú lista)

1. Csáky Pál, 58 éves, politikus, közíró, Pozsony
2. Farkas Iván, 48 éves, okleveles közgazdász mérnök, Muzsla
3. Horony Ákos, 39 éves, jogász, Dunaszerdahely
4. Domin István, 36 éves, polgármester, Izsa
5. Agócs Gergely, 27 éves, politológus, megyei képviselő, Királyrét
6. Nagy Dávid, 26 éves, jogász, Kolta
7. Klenovics Gábor, 36 éves, közgazdász-mérnök, Szenc
8. Gergely Papp Adrianna, 41 éves, polgármester, Debrőd
9. Foglár Gábor, 24 éves, pedagógus, Almágy
10. Ilko Zoltán, 27 éves, pedagógus, Lelesz (Tóketerebesi járás)
11. Ondová Reiter Flóra, 37 éves, közgazdász-mérnök, Kassa
12. Matuszny Katalin, 32 éves, vegyészmérnök, Pozsony

13. Králik Róbert, 43 éves, újságíró, pedagógus, Komárom

Magyar Kereszténydemokrata Szövetség (9-es lista)

1. Krivánszky Miklós, 63 éves történész (Kassa)
2. Pelle Zsanett, 27 éves jogász (Rimaszombat)
3. Bugár Zoltán, 35 éves közgazdász (Dunaszerdahely)
4. Vicena Melinda, 30 éves közgazdász (Szentpéter)
5. Csicsák Bernadett, 30 éves jogász (Érsekújvár)

Most-Híd (14-es lista)

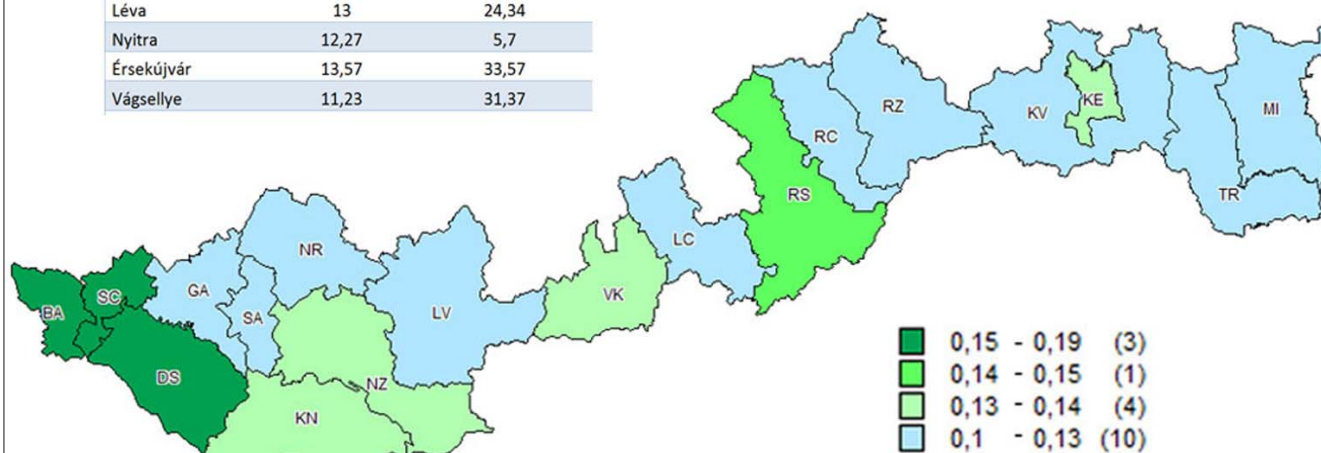
1. Simon Zsolt, 43 éves, parlamenti képviselő, Pádár
2. Nagy József, 46 éves, parlamenti képviselő, Dunaszerdahely
3. František Šebej, 67 éves, parlamenti képviselő, Pozsony
4. Bastrnák Tibor, 49 éves, parlamenti képviselő, Komárom
5. Vitkó Andrea, 40 éves, jogász, Párkány

Minden szónál többet árulnak el azonban a számok – lássuk tehát a hivatalos statisztikákat feldolgozó, áttekinthető grafikonjainkat, térképeinket!

EP-választás, 2014 - Részvétel a magyarok által lakott járásokban

Járás	Részvételi arány	Magyarok aránya
Pozsony	18,63	3,43
Szenc	15,87	13,78
Dunaszerdahely	15,03	74,98
Galánta	12,15	35,04
Komárom	13,23	63,81
Léva	13	24,34
Nyitra	12,27	5,7
Érsekújvár	13,57	33,57
Vágsellye	11,23	31,37

Járás	Részvételi arány	Magyarok aránya
Losonc	11,72	23,16
Nagyőrce	12,14	19,15
Rimaszombat	14,21	35,95
Nagykürtös	13,51	24,01
Kassa vidék	11,35	9,93
Rozsnyó	11,53	25,42
Kassa	13,25	2,65
Nagyimihály	10,62	10,94
Tóketerebes	11,02	26,53

6. Forró Zoltán, 31 éves, agrár-mérnök, Nádsgazdag

7. Jozef Lohyňa, 50. éves, vállalkozó, Privigye

8. Vladimír Vágási, 51 éves, alpolgármester, Kassa

9. Peter Krajňák, 32 éves, pedagógus, Eperjes

10. Pataky Károly, 37 éves, közgazdász, Királyhelmec

11. Sárközy Irén, 44 éves, közgazdász, Dunaszerdahely

12. Michal Goriščák, 28 éves, doktorandusz, Felsővízköz

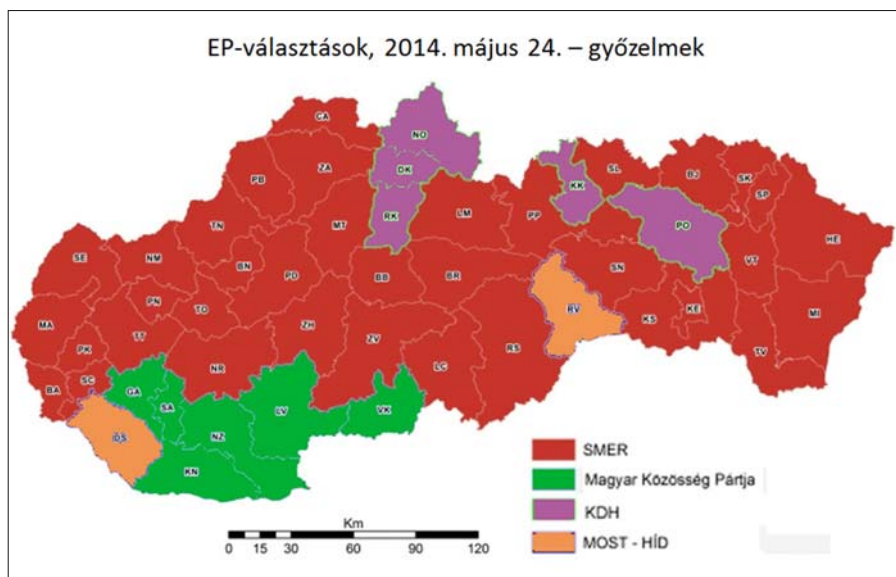
13. Cúth Csaba, 35 éves, jogász, Komárom

A választások eredményei

Május 24-e számos meglepetést tartogatott a – láthatóan csekély számú – érdeklődő számára. Maga a részvételi arány minden rekordot megdöntött: nem csak az eddigi szlovákiai EP-választások legalacsonyabb részvételi aránya kerekedett ki május hó utolsó előtti szombatjának estéjére, de egyben az egész Unió negatív rekordját is sikerült felállítania Szlovákiának. Azaz: Szlovákia 4 414 433 választópolgárából 576 437 szavazott, ami 13,06 százalékos részvételi arányt jelent. Az érvényes szavazatok száma 560 603 volt, így az öt százalékos bejutási küszöbhez mindössze 28 031 szavazat kellett. Ezt a 29 indulóból 8 párt teljesítette:

Smer: 24,09% - 4 mandátum
 KDH 13,21% - 2 mandátum
 SDKÚ-DS 7,75% - 2 mandátum
 Egyszerű Emberek 7,46%
 - 1 mandátum
 Nova 6,83 - 1 mandátum
 SaS 6,66% - 1 mandátum
 MKP 6,53% - 1 mandátum
 Most-Híd 5,83% - 1 mandátum

A második számú meglepetés a magyar pártok szereplése tartogat-

ta – legalábbis ha a korábbi közvélemény-kutatásokból indulunk ki. Ezek ugyanis kis túlzással az összes létező variációt mérték a magyar pártok számára. A fő kérdés persze az volt: lesz-e képviselő a felvidéki magyarságnak az Európai Parlamentben. Az MK-t általában a Most-Híd (és ezzel együtt a választási küszöb) alá mérték, de találkozhattunk fordított megoldással, sőt kettős befutóval is. Az utóbbi jött be: az MKP magabiztosan vette az akadályt s a Most-Híd vegyespártot is magamögé utasítva juttatta be első számú jelöltjét, Csáky Pált az Európai Parlamentbe. Az MKDSZ 0,2 százalékos eredménye nem eredményezett mandátumot.

A magyar pártokra adott voksok a következőképpen alakultak:

Magyar Közösség Pártja:
 36 629 szavazat
 Most-Híd: 32 708 szavazat
 Magyar Kereszténydemokrata Szövetség: 1 170 szavazat.

A papírformának megfelelően az EP-választásokon a Robert Fico által kormányzott Smer-SD tarolt: a szlovákiai választókeretek elsőprő többségében a baloldali párt diadalmaskodott. Mindössze 13 körzetben sikerült más pártnak győznie, ebből 6 a Magyar Koalí-

ció Pártjé (a Galántai, Vágsellyei, Komáromi, Érsekújvári, Lévai és Nagykürtösi járáskörök alkotta választókeretek), 5 a KDH-é és 2 a Most-Hídé (Dunaszerdahelyi és a Rozsnyói járás).

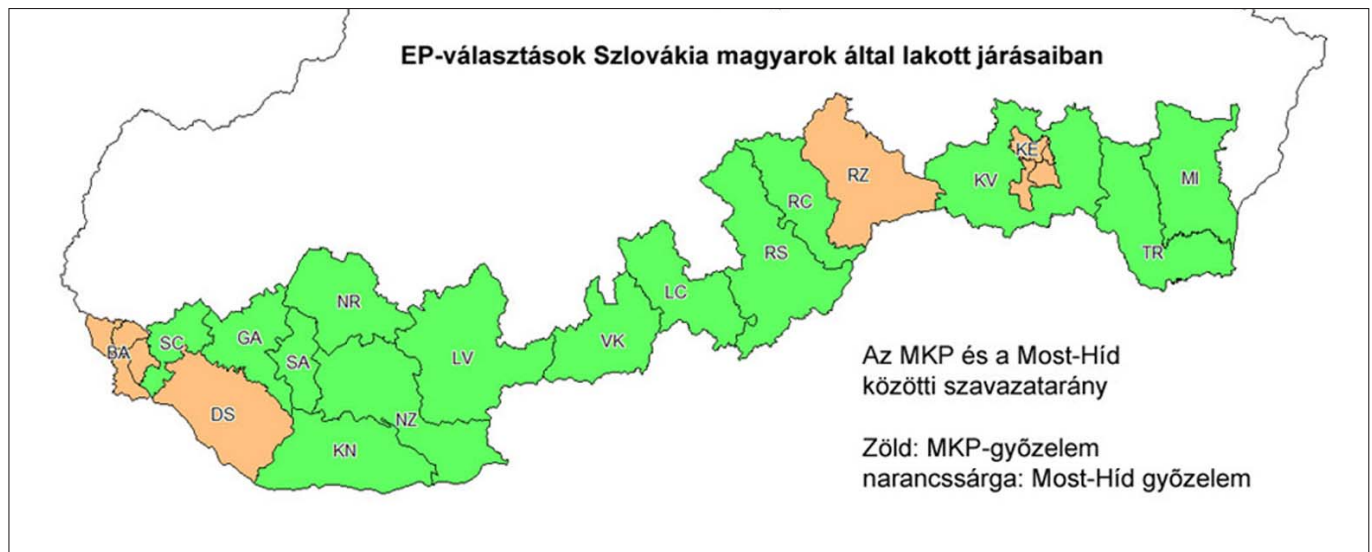
A választásokon az MKP képviselői a következő preferenciaszavazatokat érték el:

Csáky Pál	19 406	52,97%
Farkas Iván	12 463	34,02%
Horony Ákos	3 668	10,01%
Nagy Dávid	2 812	7,67%
Agócs Gergely	2 442	6,66%
Klenovics Gábor	1 837	5,01%
Domin István	1 715	4,68%
Gergely Papp Adrianna	1 600 szavazat	4,36%
Ilko Zoltán	1 599	4,36%
Ondová Reiter Flóra	1 085	2,96%
Králik Róbert	1 044	2,85%
Foglár Gábor	1 042	2,84%
Matuszny Katalin	477	1,30%

A Most-Híd eredményei:

A „meglepetést” itt Nagy József győzelme jelentette, aki a preferenciaszavazatoknak köszönhetően megelőzte a listavezető Simon Zsoltot.

Nagy József	14 896	45,54%
Simon Zsolt	12 510	38,24%
František Šebej	5 935	18,14%
Bastrák Tibor	2 912	8,90%
Andrea Vitkóová	1 492	4,56%
Cúth Csaba	1 412	4,31%

Forró Zoltán 1 363	4,16%
Karol Pataky 1 145	3,50%
Jozef Lohyňa 78	2,39%
Vladimír Vágási 786	2,40%
Peter Krajňák 1 063	3,24%
Sárközy Irén 945	2,88%
Michal Goriščák 692	2,11%

Összmagyar nemzeti érdekképviselet Brüsszelben

A 2010-es magyarországi kormányváltás után indított nemzeti újraegyesítés programja az idei európai parlamenti választásokon is jelesre vizsgázott: a kárpát-medencei magyarságnak erős érdek-

képviselése lesz az új EP-ben. Amellett, hogy az erdélyi magyarság érdekképviselete is 2 képviselőt küldhet Brüsszelbe saját listájáról (az RMDSZ színeiben Winkler Gyula és Sógor Csaba szerzett mandátumot), a Fidesz-KDNP pártlistáján több határon túli magyar jelölt is szerepelt, mégpedig „befutó” helyen. A romániai rendszerváltás ikonikus alakja, Tőkés László a lista harmadik helyén szerepelt. Ő 2007-től tagja az EP-nek, 2010-2011-ben alelnöke is volt a testületnek. Rajta kívül, a Fidesz-KDNP listájának köszönhetően saját képviselője lesz ezentúl a délvidéki és a kárpátaljai magyarságnak is az Euró-

pai Parlamentben. Előbbieket Deli Andor képviselheti. A most induló szerb integrációs folyamat során fontos szerep juthat neki: rajta is múlik, hogy a délvidéki magyarokat érintő alapvetően fontos témák ne sikkadjanak el a tárgyalások során. Bocskor Andrea, a beregszászi magyar főiskola tanára a kárpátaljai magyarok képviselője lett.

A Fidesz listáján jelképes, azaz nem befutó helyen szerepelt egyébként felvidéki jelölt is, mégpedig a Via Nova ICS újraválasztott elnöke, Gubík László, míg Popély Gyula felvidéki történész-professzor a Jobbik listáján indult – szintén szimbolikus helyen.

Csáky: A felvidéki magyar közösség érdekeinek legteljesebb képviselte lesz a prioritásom

A május 24-i európai parlamenti választások eredményeként a Magyar Közösség Pártjának Csáky Pál személyében egy képviselőt sikerült az Európai Parlamentbe juttatnia. Csáky szerint az MKP tisztességes és vállalható eredményt ért, amiért köszönet jár valamennyi választópolgárunknak. Az alacsony választási részvétel véleménye szerint azonban intő jel, ami azt mutatja, elkerülhetetlen a szlovákiai választási törvények korszerűsítése. Az alábbi interjúban Csáky Pált programjáról, a felvidéki magyar érdekképviselő lehetőségeiről és az Európai Parlamenten belüli együttműködés lehetőségeiről kérdeztük.

Milyen programmal indul Csáky Pál az Európai Parlamentbe, munkája során milyen területekkel kíván legfőképpen foglalkozni?

Ahogy azt a választási kampányban megígértem, a felvidéki magyar közösség érdekeinek legteljesebb képviselte lesz a prioritásom. Ez érvényes a magyarlakta vidék gazdasági és szociális kondícióinak javítására csakúgy, mint az előrelépésre a klasszikus kisebbségi jogok területén.

Milyen lehetőségeket lát a felvidéki magyarok érdekképviselőtére az EP-ben? Ön szerint hogyan lehetne hatékonyabbá tenni az Európai Unió kisebbségpolitikáját?

Az EU-nak be kell látnia, hogy ha ki akar lépni a jelenlegi értéknélküliségből, akkor jobban oda kell figyelnie a klasszikus európai nyelvek, kultúrák esélyeinek védelmére. Ebbe a kérdéskörbe beletartozik a történelmi kisebbségek jogainak védelme is, ezt minden lehetséges fórumon fel kívánom hozni.

Kivel szeretne elsősorban együttműködni az Európa Parlamentben, illetve elképzelhetőnek tartja-e a Most-Híd színeiben bejutott Nagy Józseffel az együttműködést?

Elsősorban a Kárpát-medence magyar képviselőivel kívánok együttműködni, közülük is kiemelten a Fidesz és az RMDSZ képviselőivel, illetve az erős nyugat-európai képviselőcsoportok (CDU, CSU, olasz és francia konzervatívok...) tagjaival. Nagy Józseffel nem kötözködni szeretnék, bizonyára találunk olyan területeket, amelyeken együtt tudunk működni. Ez azonban nem befolyásolja azt a megváltoztathatatlan véleményemet, hogy a Most-Híd egy rákos daganat a felvidéki magyar társadalom testén, károsan hat a szlovákiai magyarok tudatára és az asszimiláció felé sodorja őket.

Sokan azt mondják, az Európai Parlament a kiszolgált politikusok pihenőhelye. Eltűnik Csáky Pál a felvidéki magyar politikai és közéletből? Illetve hogyan képzeleli el a jövőben a felvidéki magyar választópolgárokkal a hatékony kapcsolattartást?

Nem szeretnék eltűnni a felvidéki magyar közéletből, ami pedig a „kiszolgált politikusi státust” illeti, azt látom, hogy úgy Bárdos Gyula, mint jómagam, még mindig húzóembernek számítunk. Megvallom őszintén, számomra a legkellemesebb tapasztalat az elmúlt három hétben az volt, ahogy sok elkötelezett felvidéki magyar örült az MKP sikerének és az én karikáim magas számának. Ezért továbbra is fontosnak tartom, hogy amikor az időm engedi, elmenjek az emberek közé, s a sajátot is hatékonyan szeretném felhasználni a választóimmal való kapcsolattartásra.

Az unió bírálói az utóbbi időben pénzfecsérlésről és a problémák elodázásáról beszélnek. Mi a véleménye az Európai Uniót ért kritikákról?

A kritikák nagy része jogos, ezért volt a mi kampányunk fő jelszava is a „Változtass Európán” – szlogen. Az EU komoly változások előtt áll, ezért kell határozott hangon képviselni a véleményünket Brüsszelben és Strasbourgban is.

Ön szerint hogyan lehetne közelebb hozni az uniót Szlovákia polgáraihoz, ezen belül is a felvidéki magyarsághoz, hogy egy közvetkező választás során ne 13 százalékos legyen a választási részvétel?

Meg kell változtatni a választási törvényt, hogy azok is szavazhassanak, akik az adott napon külföldön vannak, illetve be kell vezetni az elektronikus szavazás lehetőségét is. Az EP-képviselőknek pedig az eddiginél többet kell kommunikálniuk a választóikkal.

DUNAJSZKY ÉVA

Hunčík Péter igaza – avagy ki rontja itt a társadalmi légkört valójában?

Ínyencek számára feltétlenül figyelemre méltó videóinterjú jelent meg június elején Hunčík Péterrel a *tyzden.sk* oldalon. Ebben a híres-hírhedt (kinek melyik tesszik) felvidéki lélekűvív földi halandó számára elérhetetlen magasságokba emelkedve, onnan leszólva fejtette ki a véleményét a felvidéki magyar autonómiakérdésről (már ha lenne ilyen) s egyáltalán a felvidéki magyar nemzeti identitás ügyes-bajos dolgairól. Több szempontból is tanulságos a rövid videóanyag (a benne elhangzottak elolvashatók a Felvidék.ma hírportálon megjelent cikkben).

Mindenekelőtt azért, mert Hunčík Péternek igaza van. Igaza van, amikor azt mondja, hogy az elmúlt húsz évben lényegében semmilyen komoly, érdemi autonómiatervezetet nem tettek le politikusaink az asztalra, miközben a beszédek arról szólnak, milyen fontos is lenne a felvidéki magyar közösség megmaradása szempontjából az önrendelkezés valamilyen formája.

Igaza van Hunčík Péternek abban is, amikor ostorát az egyszerű felvidéki magyar halandó hátán csattogatja, aki „fütyül az anyanyelvre állapotára, egyáltalán nem foglalkozik ezzel, egyfajta elképzelhetetlen kevert nyelven beszél, ami néha a magyarországi magyarok számára is érthetetlen, annyi idegen szót tartalmaz”.

Az a megállapítása is telitalálatos, hogy „a mi mai magyarjaink Szlovákiában nagy százalékban adják a gyerekeiket szlovák iskolába”, miként azon a kijelentésen is nehéz lenne fogást találni, mely szerint „csak áztatjuk magunkat azzal, hogy az autonómia majd

megment minket, anélkül, hogy közben az ujjunkat megmozdítanánk”.

No de ha ennyire megmondta Hunčík Péter a frankót, akkor mégis mi a probléma, miért került mégis ez a videóinterjú itt tollhegyre? Hát azért, mert Hunčík Péter nyilatkozta. Az a Hunčík Péter, aki kvázi a Most-Híd megálmodójaként és ideológusaként,

Bugár Béla lélekűvíváraként, több évtizedes, igen sokrétű és különböző természetű közéleti ténykedésével maga is komoly mértékben járult hozzá ahhoz, hogy ide jutottunk. Akármennyire is szeretné, nem vonhatja ki magát a felelősség alól és nem beszélhet kívülállóként. A felvidéki magyar értelmiségnek ahhoz a köréhez tartozik, amelyet soha el nem évülő bűn terhel a felvidéki közösség szétzilálásában, az asszimiláció útjára való taszításában. Maga a Most-Híd vegyespárt ennek a legtisztább megtestesülése. Ha valakinek, hát éppen Hunčíknak nincs semmi erkölcsi alapja kioktatni a felvidéki magyarokat

arról, hogy hogyan és miként beszélnek, éreznek, gondolkodnak, viselkednek. Értelmiségiként, vezető értelmiségiként ugyanis neki lenne a feladata, hogy kinyilatkoztatások helyett utat mutasson. Helyes utat.

Ehelyett felteszi ezt a kérdést: „magyarok akarunk mi egyáltalán maradni itt, Szlovákiában?” Bármily elképzelhetetlen lehet számára, de a válasz határozottan: igen. Magyarok akarunk maradni, még akkor is, ha viharos ellen-szélben vagyunk kénytelenek ezt megvalósítani. Szemben a szlovák nemzetállami törekvésekkel és szemben azok magyar nemzetiségű kiszolgálóival. Nem könnyű, de muszáj.

Hunčík szerint azzal, hogy az autonómia kérdését „bedobjuk”, csupán „rontjuk a társadalmi légkört”. Értsd: folyamatosan szembe megyünk a szlovákokkal, 19. századi „patetikus szlogeneket” puffogatunk, miközben konkrét lépéseket nem teszünk meg. Való igaz. Miközben Hunčík ezeket az arcpirító aljasságokat összehányta, addig Durango városa és Pamplona között mintegy száz ezer ember 123 kilométeres élőláncot alkotva demonstrált azért, hogy Baszkföld népe szavazhasson a tartomány függetlenségéről. Nem autonómiáról – mert az már most olyan széles körű, amilyenre mi még álmunkban sem mernénk gondolni – hanem függetlenségről. Mert ők mernek nagyok lenni. És talán mert nekik kevesebb nemzetáruló lélekűvív jutott, mint nekünk.

Tanulságok ezek, felvidéki és európai tanulságok...

SZÚCS DÁNIEL

Június 4: Ünnepe vagy gyász Trianon napja?

„Magyar az, akinek fáj Trianon” – szól az Illyésnek tulajdonított idézet, amely tömören és velősen meg is adja a megfelelő választ a címben feltett kérdésre. Legalábbis első nekifutásra. Nem lennének ugyanis igazi magyarok, ha nem bonyolítanánk túl a saját életünket és főleg: a nemzeti emlékeztünket. A kilencvennégy esztendővel ezelőtti országcsönkolás, – nemzetünk máig legnagyobb, jóvá nem tett és fel nem dolgozott történelmi traumája – az arra való emlékezés az egyik legjobb példája ennek. Több évtizedes elhallgatás és elhallgattatás után (ide értve a rendszerváltást követő két évtizedet is!) végre olyan új kurzus indult a magyar nemzetpolitikában, amelyre korábban nem volt példa és amely elkezdte végére helyére tenni kárpát-medencei magyar összetartozás apró építőköveit. Az állampolgársági törvénnyel sikerült kiköszörölni 2004. decemberének csorbáját és egyben egy teljesen új dimenzióját nyitni a magyar-magyar kapcsolatok ápolásának.

Ebbe a sorba illeszkedik bele az Országgyűlés által a Nemzeti Összetartozás Napjává nyilvání-

tott június negyedike is, amely egyúttal a címben foglalt ellentmondást – ünnep-e vagy gyász – magjává vált. Idén immáron negyedik alkalommal emlékeztünk ebben a formában június negyedikén szerte a Kárpát-medencében. A magyar nyelvű sajtó az anyaországban és a határokon túl is részletesen beszámolt ezekről a megemlékezésekről (ahogy ezt magunk is megtesszük majd az alábbiakban). Ami a vitatott kérdést felveti: e megemlékezéseket, a nemzeti összetartozás napjáról beszámoló tudósítások rendre ünnepséggént, ünnepi megemlékezésként fogalmazták meg. És ez bizony sokak ellenérzését váltotta ki. Azokét, aki számára Trianon napja semmilyen körülmények között nem tud ünnepivé lenni, nem tud más lenni, mint a mélyseges gyász napja. Különösen így volt ez a legalábbis kétes színvonalú „Összetartozás dala” című „zenemű” kiadása után, amelyet a Nemzeti Összetartozás Napjának afféle himnuszává kívántak tenni.

Mindazonáltal az Országgyűlés 2010-ben megalkotott jogszabálya óta eltelt már annyi idő, hogy legyen a kellő távlat a Nemzeti Összetartozás Napjának mint em-

léknapnak az értékeléséhez. Érdekes is ezt megtennünk, hogy ne legyenek bennünk e cikk címében felvetett kérdésekhez hasonló kétségek, félreértelmezések és főleg: rossz érzések. Ehhez nem kell mást tennünk, mint visszatérnünk az alapokhoz és megismerni a forrást.

A 2010. évi XLV. törvény a Nemzeti Összetartozás melletti tanúságtételről

A mindössze öt paragrafusból álló törvényszöveg preambuluma a következőképpen szól: „Mi, az Országgyűlés tagjai, azok, akik hiszünk abban, hogy Isten a történelem ura, s azok, akik a történelem menetét más forrásokból igyekezünk megérteni, hazánkért és a magyar nemzet egészéért, az Alaptörvényben rögzített felelősségünk jegyében, a magyarság egyik legnagyobb történelmi tragédiájára, a történelmi Magyarországot szétdaraboló, s a magyar nemzetet több állam fennhatósága alá szorító, 1920. június 4-én aláírt békediktátumra emlékezve, számot vetve e békediktátum által okozott politikai, gazdasági, jogi és lélektani problémák máig tartó megoldatlanságával, egyaránt tiszteletben tartva a magyar nemzet érdekeit és más nemzetek jogát arra, hogy a magyarság számára fontos kérdésekről másként gondolkodjanak, attól a céltől vezettetve, hogy e cselekedettel hozzájárulunk a Kárpát-medencében együtt élő népek és nemzetek kölcsönös megértésén és együttműködésén alapuló békés jövőjéhez, s egyúttal a XX. század tragédiái által szétdarabolt Európa újraegyesítéséhez, a következő törvényt alkotjuk”.

Olyan megállapításokat tesz a jogalkotó e törvény bevezetőjében, amelyről korábban nemhogy beszélni, de álmodni sem igazán lehetett. Legalábbis a diktatúra éveiben. A rendszerváltást követően pedig bár szabad lett a szó, de Trianonról beszélni és főleg nevén nevezni, azaz legnagyobb történelmi tragédiáknak, diktatumnak tekinteni finoman szólva sem volt „divat” a magyarországi hatalom legmagasabb szintjein. Mint ahogy a hétköznapi emberek szintjén sem volt minden rendben, hiszen hányan éltük át a kínos pillanatot, amikor anyaországi nemzettársaink rácsodálkoztak „tökjő” magyartudásunkra. 2004. december ötödike pedig a gyakorlatban is meghozta e gondolkodás „gyümölcsét”.

De nézzük csak tovább a törvény rendelkezéseit.

1. § Az Országgyűlés tisztelettel adózik mindazon emberek, közösségek és azok vezetői, illetve az ő emléük előtt, akik 1920. június 4., a magyar nemzet külső hatalmak által előidézett igazságtalan és méltánytalan szétszaggatása után áldozatvállalásukkal és teljesítményükkel lehetővé tették, hogy e tragédiát követően a magyarság mind szellemi, mind gazdasági értelemben képes volt újra megerősödni, s képes volt túl-

élni az ezt követő újabb történelmi tragédiákat is. Az Országgyűlés fejet hajt mindazon nők és férfiak, illetve az ő emléük előtt, akik e küzdelemben az elmúlt kilencven év során magyarságukért hátrányt, sérelmet szenvedtek, külön megemlékezve azokról, akik az életüket kényszerültek áldozni nemzeti önazonosságuk vállalásáért. Az Országgyűlés elismeréssel emlékezik meg mindazokról, akik nem magyar emberként vállaltak szolidaritást a magyarsággal.

2. § Az Országgyűlés megállapítja, hogy a trianoni békediktátum által felvetett kérdések történelemből ismert eddigi megoldási kísérletei – mind az idegen hatalmak segítségével végrehajtott újabb határmódosítások, mind a nemzeti önazonosságnak a nemzetköziség ideológiája jegyében történt felszámolására irányuló törekvések – kudarcot vallottak. Ebből kiindulva az Országgyűlés kinyilvánítja, hogy a fenti problémák megoldását csak a nemzetközi jogi szabályok által kijelölt keretek között, demokratikus berendezkedésű, szuverenitásuk birtokában lévő, polgáraik és közösségeik számára gyarapodó jólétet, jogbiztonságot és a gyakorlatban is érvényesülő jogegyenlőséget biztosító, egyenrangú országok kölcsönös tiszteletén alapuló

együttműködése eredményezheti, melynek kiindulópontja csak az egyének – a nemzeti önazonosság megválasztását is magában foglaló – szabadsága, s a nemzeti közösségek belső önrendelkezéshez való joga lehet. Az Országgyűlés ugyanakkor elítél minden olyan törekvést, amely az adott állam területén kisebbségben élő nemzetrészek asszimilációjának előidézésére irányul.

3. § Az Országgyűlés kinyilvánítja, hogy a több állam fennhatósága alá vetett magyarság minden tagja és közössége része az egységes magyar nemzetnek, melynek államhatárok feletti összetartozása valóság, s egyúttal a magyarok személyes és közösségi önazonosságának meghatározó eleme. Ebből kiindulva az Országgyűlés megerősíti Magyarország elkötelezettségét a magyar nemzet tagjainak és közösségeinek egymással való kapcsolatuk fenntartására és ápolására, és az Európában elfogadott gyakorlatot alapul vevő közösségi autonómia különböző formáira irányuló természetes igényének támogatására.

4. § Az Országgyűlés kötelességének tekinti arra inteni a nemzet ma élő tagjait és a jövőendő nemzedékeket, hogy a trianoni békediktátum okozta nemzeti tragédiára mindörökké emlékezve, más nemzetek tagjaiban okkal sérelmeket keltő hibáinkat is számon tartva, s ezekből okulva, az elmúlt kilencven esztendő küzdelmeiben az összefogás példái-ból, a nemzeti megújulás eredményeiből erőt merítve, a nemzeti összetartozás erősítésén munkálkodjanak. Ennek érdekében az Országgyűlés június 4-ét, az 1920. évi trianoni békediktátum napját a Nemzeti Összetartozás Napjává nyilvánítja.

5. § Jelen törvény 2010. június 4-én lép hatályba.

A Nemzeti Összetartozás Napjának értékelése

Hogy június negyedike az ünnepe-e vagy a gyászé, az a fentiek ismeretében nem lehet kérdés. Legfeljebb újságírói vagy szónoki trehánytság függvénye, amennyiben az érintettek megemlékező beszédekben illetve az ezekről szóló tudósításokban „ünnepnek” nevezik az adott eseményt – hergelve ezzel az erre érzékeny közönséget.

Négy év távlatából immáron elmondható, hogy bár éppenséggel lehetett volna találni alkalmasabb, minden kétségen és vitán felül álló napot a Nemzeti Összetartozás megünneplésére (ilyen május 26-a, az egyszerűsített honosításról szóló törvény elfogadásának napja, szintén 2010-ből), összességében csakis nyert ezzel a magyar nemzet.

Ugyanis ettől kezdve Trianon nemhogy nem tabu többé, de a közbeszéd megkerülhetetlen része, évről-évre visszatérő rendezvénysorozat témája nem csak az anyaországban, de a Kárpát-medence minden pontján. Sőt, mindenütt a világon, ahol magyarok élnek. Nem vagyunk egymásnak más bolygóról jött idegenek, akik magyar nyelvtudására rácsodálkoznak az anyaország lakói, hanem valóban érezhetjük: összetartozunk.

A megemlékezések – melyekről az alábbiakban beszámolunk – és az ezeken elmondott beszédek mind-mind ezt a szellemet erősítik.

Megemlékezések a Nemzeti Összetartozás Napján a Felvidéken

Június negyedike alkalmából Felvidék-szerte megemlékezéseket tartottak, melyek közül az alábbiakban kiemeltünk néhányat.

Nánán a Csemadok és a Szülőföldért Polgári Társulás nevében tartottak rendezvényt június 1-én a Hősök emlékművénél, amelyet a két világháború között állítottak. A visszatérés után, 1939-ben erre húzták fel a Magyar Országzászlót, s az 1960-as években kerültek rá az emléktáblák az I. és a II. világháborúban elesettek nevével, valamint az 1919-ben cseh légiósok által lelőtt 10 fiatal áldozat

neve is egy külön táblán van megörökítve. Az ünnepségen Trianonra emlékező beszédet mondott Popély Gyula történész, aki felvázolva a legfontosabb eseményeket, kiemelte a nemzet összetartozásának lényegét, mellyel még reménykedhetünk a nemzet feltámadásában. Illésfalvi Péter hadtörténész arra hívta fel a figyelmet, hogy nem szabad felednünk elődeinket, akik tisztességgel, becsülettel harcoltak a csatatereken. Példaképeink ők, nemcsak életükkel, de kiállásukkal is. Szinte min-

den családnak van háborús halottja, ne feledkezzünk meg róluk, emléküket őrizzük kőbe vésve, megemlékezésekkel tisztelegve emlékük előtt – mondta beszédében.

Tornán Mécs László Hiszek a magyarban című versével vette kezdetét a trianoni gyászra való megemlékezés június 1-jén, vasárnap délután. A Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából a Csemadok helyi alapszervezet elnöke, Komjáti Attila mondott beszédet Torna régi köztemetőjében. Az elnök hangsúlyozta: „a területablás bűn, és a bűn mindig is az marad, függetlenül attól, hogy mikor követték el”. Hozzátette: „Nekünk nem szabad belenyugodnunk ebbe az állapotba, nem szabad lemondani a határrevízió lehetőségéről. Ne várjuk egy nemzettől sem, hogy tudják, mi történt 1920. június 4-én Trianonban, ha nem emlékeztetjük őket rá, ha mi magunk sem vagyunk tisztában hatásaival. Nem szabad megfeledkeznünk azokról a névtelen hősökről sem, akik életükkel fizettek hazaszeretetükért. Így történt ez Tornán is, ahol 1919-ben 13 magyar katonát kínoztak és ölték meg a cseh megszállók” – emlékeztetett Komjáti Attila.

Királyhelmecen a Lorántffy Zsuzsanna a Bodroghköz fejlesztéséért Társulás és társszervezőként a Csemadok és MKP királyhelmeci helyi szervezete rendezésében került sor június 3-án megemlékezésre. Beszédet Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet vezetője, Székelyudvarhely volt polgármestere mondott. Beszédében hangsúlyozta, hogy felelősséggel és hűséggel valamennyien felépíthetjük életünket. Szakály Sándor történész, a Magyar Tudományos Akadémia Történelemtudományi Bizottsága „Trianon mai szemmel” címmel tartott előadást. Ebben rámutatott arra is, hogy Trianonnak milyen következményei vannak a hazájukat elvesztett, de szülőföldjükön maradt emberek és utódaik életében.

Léván a Nemzeti Összetartozás Napján avatták fel gróf Esterházy János emléktábláját. Szathmáry Péter alkotása a Czeglédi Péter Református Gimnázium falán hirdeti: „nem lehet helye a lemondásnak”. A táblaavatón jelen volt Répás Zsuzsanna, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára. A díszvendégek közt volt Tamás Ilonka néni, Lomnici

Zoltán, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke, Bárdos Gyula, Pásztor Béla, Veresegyház polgármestere, valamint Gubík László és Dolník Erzsébet is. A táblaavató ünnepségen felszólaló Répás Zsuzsanna helyettes államtitkár kiemelte, a Nemzeti Összetartozás Napja a magyar egység, a magyar kiállás napja, egyben a magyar felelősségvállalás napja is. „Esterházy Jánossal a legjobb példaképet kapja a város és az iskola. Szellemi öröksége örökérvényű, igaz útmutatás napjainkban is. Léva magyarságának a jövője rajtunk áll, pedagógusokon, szülő-

kön és gyermekeken, lelkeszeken valamint a híveken. Vállaljuk fel magyarságunkat” – hangsúlyozta beszédében a helyettes államtitkár.

Komáromban a Református Kollégium udvarán tartották a nemzeti összetartozás napi megemlékezést. A négy évvel ezelőtt felállított Trianon-emlékoszlopnál szervezett műsorban a komáromi megemlékezőket a szobor alkotója, Schmidt Róbert faragó köszöntötte. Beszédében kiemelte: június 4-én nem ünnepelni, hanem emlékezni gyűlünk össze. Mint mondta, a Nemzeti Összetartozás Napját megélni felemelő érzés 2004. december 5. után, és feledtetni annak gyászos emlékét. Véleménye szerint érdemes volt harcolni a komáromi Trianon-emlékműért, annak ellenére, hogy a szlovák műemlékvédelmi hatóság máig nem adott annak felállítására engedélyt. Feszty Zsolt, a megemlékezés szónoka beszédében történelmi pillanatnak nevezte azt, amikor a magyar Országgyűlés ezelőtt négy évvel június 4-éhez igazítva döntést hozott a Nemzeti Összetartozás Napjáról. Ez ugyanis, mint fogalmazott, lelki gyógyírként hatott a magyar

Léva

nemzet sebeire. Elmondta: a trianoni emlékművet állító T(e).Ü(gyed).KÖR Polgári Társulás az elmúlt években két pert is nyert a műemlékvédelmi hatósággal szemben, mégsem érkezett meg annak engedélye. Ezért, mint azt kifejtette, szabálytalan és törvénytelen, hogy most ennél a szobornál emlékezünk, ugyanakkor ezzel együtt erkölcsös és etikus. Véleménye szerint a felvidéki magyarság ebben a kettősségben kénytelen élni, azonban – mint azt hangsúlyozta – nem lehet a végtelenségig gyűlölködni.

„A szobor arra bízta, hogy itt az idő az építésre, hogy ne csak gyűlölködjünk, számon kérjünk és gyászoljunk, hanem szedjük össze az erőnket és a harag és tehetetlenség helyett kezdjünk el építeni és építkezni” – jelentette ki. Rámutatott: senki nem tiltja, hogy a magyar vállalkozások elsősorban magyar munkaerőt alkalmazzanak, ha az alkalmas a feladatra. Feszty arra buzdított, bátran használjuk anyanyelvünket a nyilvános helyeken, üzletekben, kórházakban és munkahelyen, hiszen ezáltal „olyan szálak szövődnek köztünk, melyek erősítenek.”

Dunaszerdahelyen június 4-én a Csallóköz szívében hagyomá-

Dunaszerdahely

nyosan a Városi Sport- és Szabadidőparkban 2008-ban felállított Trianon emlékfánál emlékeztek a város és a környék lakosai a magyar történelem egyik legnagyobb tragédiájáról, valamint közösen emlékeztek a Nemzeti Összetartozás Napjára is. A megjelenteket az emlékestet szervező Pázmáneum Társulás elnöke, önkormányzati képviselő Karaffa Attila köszöntötte. Majd Valaskó Ferenc zenész az Ismerős Arcok Nélküled c. dalát énekelte el az emlékezőknek. A záróvers után a jelenlevők elhelyezték a megemlékezés gyertyáit, majd a Magyar és a Székely Himnusz eléneklésével ért véget a rendezvény.

Dunamocson az MKP helyi szervezete rendezett emlékünepséget a helyi múzeumkertben, a kettős keresztnél. Az egybegyűttekhez Vörös Szabolcs, az MKP Dunamocsi Helyi Szervezetének elnöke, Petheő Attila, az MKP Komáromi járási elnöke, a Csemadok Komáromi Területi tagja szólt. Vörös Szabolcs beszédében elmondta: „Számomra a megemlékezés, főleg egy magyar nezetiségű faluban nem válhat csupán történelmi órává, hanem a jövőbe mutató célokra is ki kell, hogy térjen. Végtelenül gyáva hozzáállásnak tartom bárki részéről, ha egy közösség a békesség iránti igénnyel takarózva kerül el minden jogos probléma megkerülését. A Nemzeti Összetartozás Napja számunkra ezért nem is lehet az önsanyargató és széthúzó közelmúltról szóló, hanem a bátor, önfeláldozó jövőről kell, hogy szóljon. Arról, hogy elinduljunk akár a kettős állampolgársággal is felvértezve az autonómia felé vezető úton. Elkezdődhet végre a határok túli magyarok igazságtétele, amit igen úgy hívunk: autonómia. „Aki kér, annak adatik, aki kopogtat megnyitják!” Tehát merjünk kérni, merjünk célokat kitűzni, merjünk nagyokat álmodni!

Dunamocs

Nemzeti összetartozás, minden magyar lélekben

Váratlan – talán utolsó – szembesülés a fejfák kopott felirataival, a bekerített és végsőig kitaró honvédeink utólagos, gyáva cserbenhagyásával, nemzedéknyi okos építkezések öntudatlan, kollektív elfelejtésével, megalázott öregemberek utolsó segélykérő pillantásának kigúnyolásával, velőtrázó felismerése annak, hogy immár az egész elvesztése lett aktuális. Szembesülés azzal, hogy a térfoglalás és a szent alapítás elsősorban bennünk történt meg. A régi, nagy ország nagyrészt bennünk működött és csak így működhet ma is. A megszentelt helyek feladása főképp nem Lőcsén, Szabadkán és Kolozsváron, Dunaszerdahelyen történt és történik meg, hanem magunkban. Ha pedig feladjuk spirituális tereinket és a kivonulás mellett döntünk, vagy egyszerűen csak így alakul, akkor csak magunkból vonulhatunk ki, temetőinkkel, verseinkkel, érzékenységünkkel, nagylelkűségünkkel, az értünk életüket áldozókkal, a csak általunk ismert összefüggésekkel, a nagyapákkal, és városainkkal együtt végérvényesen.

A magyar Promenádon még furcsa alakok virrasztanak, őrzik apró kis emlékeiket, a préselt leveleket és nemzetiszínű szalagocskákat, őrzik megcsúfolt városaik lelkét, viselik a tisztesség és hűség korszerűtlen színeit, a dacos emlékezés igényét és jogát, a szabadságot és az alapítók szent mondatait. Még mintha látnánk a régi városok halovány kontúrjait, még néhányan látni véljük régi önmagunkat, még remegő kézzel matatunk a régi térképeken, és reménytelenül konokul, könnyes szemmel soroljuk az emlékezés csodatévő történeteit.

Tisztelt emlékezők!

Mindenkit nagy szeretettel és barátsággal köszöntök a nemzeti

összetartozás napján. Emlékeznünk jöttünk ma itt össze és emléket állítani. Nem a nagyvilágba kiállított fájdmunknak, vagy a lelkünk mélyéig hatoló igazságtalanság érzésének, hanem önmagunknak. Hogy soha ne feledkezzünk, feledkezhessünk meg arról, összetartozunk. nyelvben, nemzetben, hazában. Hogy soha ne jöhessenek politikai kalandorok, akik ki merik mondani a testvér a testvérnek ellensége. Hogy az elfeledett és kárhozatra ítélt generációk nyugodtan pihenhessenek a szülőföld rögében, hogy az emlékük előtt méltón fejet hajthassunk, hogy nyugodt szívvel elmondhassuk, „azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne”.

A Kárpát-medencében velünk élő más nemzetek vezetői nem értik, vagy nem akarják érteni, miért kell nekünk a trianoni döntésről megemlékeznünk. Nem értik, hogy miért fájhat még több mint kilencven évvel az igazságtalan nagyhatalmi döntés után is a tény, hogy országunkat megcsonkították. Nem értik, mert nem éltek át soha.

Anyai nagymamám 7 évvel a huszadik század beköszönte után látta meg a napvilágot egy kis palóc faluban, nem messze Szécsénytől. Templomba is oda járt, csak úgy toronyirányt, a legközelebbi úton, átpallózva a hol haragos, hol szelíd Ipolyt, néha csak átgázolva a nyári melegben a sekély vízen. Gyakran emlegette, ő még látta Ferenc Jóskát délceg lován, majd az első világháború pokla végleg elsöpörte ezt a világot. Egyik pillanatról a másikra hazátlanok lettek. Egy napon arra ébredtek, hogy cseh legionáriusok kutyákkal őrzik a határt és úgy lettek egyik percről a másikra egy új műállam polgárai, hogy a Magyar Királyság soha meg nem vonta tőlük a jogot a magyar állampolgár-

ságra. Remélték, lesz még ez jobb. Kezdetben ígérték sok mindent az új tulajdonosok, hogy várjunk, legyünk türelemmel, de a hazugságra épített légvárak, hamar összeomlottak. Az egykori monarchia még ötnyelvű marhalevelei után, az új gazda kiáltványából lassan eltűntek az anyanyelvbe oltott betűk, s maradt a szigorúan őrzött hajózható folyó, mely már nem hívta harangszóra haza a szécsényi templomba egy imára az övéit. A második világháború már a csecsemő édesanyámmal együtt találta ugyanitt, a palóc dombok tövében az akkorra már négytagúra nőtt családot. Ismét magyar állampolgárok lettek, s remélték lesz még jobb, de mire megszokhatták volna a háború poklának tornácán ezt az állapotot, ismét fordult a kocka, s nemhogy állampolgárságot nem kaptak az új államtól, ahová visszakérültek, de még hontalanná is lettek. Marhavagonok, kitelepítés, kieroszakolt nyelvtelenítés és hazátlan nyomor. Aztán jött az új „Isten”, akihez nem imádkozni kellett járni, de jelszavakat kiabálni és indulókat énekelni, az ősök földjét ingyenesen beszolgáltatni, és mondták, hogy várjunk, mert nemsokára jobb lesz, most nem kell lázongani. Közben a szécsényi harang szava már odaát is el-elnémult: ott is más, „Isten” lett az Úr. Majd jöttek a tervek, a vérbe taposott forradalmak. Gondolták talán lesz még jobb, és édesanyám egy jobb élet reményében szegényen, de szeretetben egybekelt édesapámmal. Álmodtak egy szebb jövőt, nekünk, velünk. Mondták nekik, hogy dolgozzanak sokat és tőrjenek, mert most már a magyaroknak is jobb lesz. A 68-as események már engem is e földi létben találtak, valahol nagymamám kis házának árokpartján, ahol a munkából fáradtan

hazasiető édesanyámat vártam gyakran. Lassan felcseperedtem, s megértettem, megtaláltam, hol a helyem a világban. Egyszer megkérdeztem anyámtól: édesanyám, ki a magyar? Azt mondta: - „magyar az, aki magyarul álmodik”. És én álmodtam, magyarul, szépeket, és reménykedtem, egyszer talán csak jobb lesz. Aztán jött egy új világ, amikor azok akik eddig azt mondták, hogy így volt jó, most azt kezdték mondani, hogy úgy lesz jó. S mi hittük az igazat, mert a palóc dombok tövében nem szoktak hazudni az emberek, s reméltük, most már jó lesz, magyarnak is lenni. Együtt énekeltünk a tereken, hogy szeretetet ígértünk, de lassan elhalkultak az énekek, és azt mondták, mit keresnek itt az olyan emberek, akiknek görbe a lábuk, kis mongol lovakkal jöttek az ő földjükre és érthetetlen nyelven beszélnek. És úgy lettünk ismét egy új állam polgárai, hogy nem kérdeztek meg, akarunk-e! És mondták, hogy most hallgassunk, mert most nem jó az idő, és örülünk, hogy élünk és dolgozhatunk, hogy a földön, amit nagyanyám, anyám és apám és azok szülei műveltek, még élhetünk. És én immár kis családommal négyesben, az új otthon fészkének melegében, csendesen reménykedtem, egyszer csak jobb lesz. S az évek derésre festették hajamat. A szerettem csendesesen kifordultak az időből. Itt hagytak bennünket. Elmentek a nagymamák, a szülők, új sírhalmok nőttek a csendes palóc dombok tövében, és mi reménykedve járunk gyertyát gyújtani, reménykedve, talán majd jobb lesz.

Több mint kilencven éve várunk! Jobb időre, jobb korra, jobb emberekre, jobb kormányokra, jobb törvényekre. Mindig azt mondják nekünk, most nem jó az idő. Most rossz az idő. Több mint kilencven éve vagyunk rossz idő-

ben, rossz helyen. Rosszkor születtünk: a nagyszüleink, a szüleink, mi is, és születnek a gyermekeink és a gyermekeinknek a gyermekei. Rosszkor ünneplünk születésnapot, rosszkor temetünk, rosszkor sírunk és rosszkor örülünk. Mi vagyunk a legrosszabb kor generációi, a bűnös nemzedékek sora. Úgy lettünk vádlottak, hogy bűnösök sem voltunk, csak láttuk, ahogyan kihúzzák a földje-

inket elbitorló tolvajok a lábunk alól a magyar jövőt. Mert nekünk látni is bűn, érezni is bűn, remélni is bűn, élni is bűn. Pedig mi nem mentünk sehová. Ott vagyunk az ősök sírjainál immár négy generáció óta. Ott a szülőföldön, a palóc dombok tövében, még mindig konok hűséggel. Jó helyen. A világ legjobb helyén. OTTHON! Voltunk magyarok, felvidéki tótok, csehek, csehszlovákul beszélő magyarok, visszacsatolt felvidéki kommunisták, hontalanok és szolgák, a szocializmus építői, kisebbségi magyarok, határon túli magyarok, rendszerváltó csehszlovákiai magyarok, szlovákiai magyarok, nemzetiségiek, és kisebbségi polgárok. Mára ezt is elvették tőlünk. Az új nevünk: NEMZETBIZTONSÁG KOCKÁZAT! Mint olcsó piaci kofák alkuszna a nyelvünkre, az iskoláinkra, a jogainkra, hovatartozásunkra, érzéseinkre lankadatlan több mint kilencven év óta. A nemzeti összetartozás napja üze-

net számukra. Minden egyes emlékmű, zászló, koszorúzás, emlékbeszéd egy jel és figyelmeztetés. Nem vagyunk senkinek a rabszolgái. Egyenrangú, büszke, öntudatos nemzete vagyunk az egységesülő Európának.

A magyar kormány a nemzeti összetartozás jegyében meghirdette, hogy visszakaphatom azt az állampolgárságot, amit nagyanyámtól, kilencven évvel ezelőtt elvettek. A szülőföldemet bitorlók csalnak, hazudnak, megfélemlítenek, megaláznak, csak hogy megtagadjam, ami vagyok: de én nem várok tovább. Nekem, nekünk már nincs kilencven évünk. Éppen ezért hirdetem, hogy minden nemzetnek, s a nemzetben élő minden polgárnak, testvérnek joga van az összetartozásra. S a nemzetet irányító kormányoknak joguk van megmondani, hogy a nemzethez tartozóknak milyen jogokat kíván adni. Hirdetem, hogy a testvér a testvérnek nem a törvények léte vagy nem léte miatt fogja meg a kezét.

Kodály írja, hogy vannak a léleknek régiói, melybe csak a zene világít be.

Ő sem tudta azonban, hogy vannak a világnak régiói, melyet a zene is csak nehezen világít be.

Mi viszont azért vagyunk itt, hogy ezt a fényt elvigyük magunkkal, otthonainkba, családjainkba, iskoláinkba, hogy a magyar nemzet kultúrájának, emberségének, nyelvének és varázsának fényei bevilágítsák a Kárpát hazát, és a világ minden olyan régióját, ahol szükség van a fényre. Üzenjük hát mindenkinek, erről a helyről is, mi világítani akarunk. Égni a szellem tüzeiben, hogy a fény mely a nemzet összetartozásából árad, tetsző legyen ne csak az embereknek, de az Istennek is.

Hogy egy kicsit, többet figyeljen ráink.

HRUBÍK BÉLA

Trianon – felvidéki látlelet

„Valahol aláírtak valamit, valahol megalkudtak valamit, valahol elosztottak valamit; valahol egy nyitott ajtót becsaptak, hogy legye az zárva örökre!” – írta Kós Károly Kiáltó szó című röpiratában egy évvel a békediktátum aláírása után.

Június negyedike volt. Tizenöt perc alatt végeztek a szerződések aláírásával, a magyarok gyorsan elhagyták a termet, a csehszlovák, román és jugoszláv küldöttek egymásnak gratulálva élénk beszélgetésbe kezdtek, emlékezik vissza az események egyik szlovák résztvevője, Ivan Krno. A számunkra, magyarok számára szomorú és máig meghatározó esemény kilencvennégy esztendővel ezelőtt 1920. június 4-én történt egy versailles-i palotában, a Nagy Trianonban.

Velünk ellentétben teljesen másképpen ítélik meg a történeteket a másik, a győztes oldalon állók. A trianoni békeszerződés „a szlovák feltámadás, az ország megjelenése a kulturális világban, véli egy következő szlovák résztvevő, Štefan Janšák. Igen, hiszen az addigi Felvidék, Észak-Magyarország egy csapásra Szlovákia lett. Janšák szerint rengeteget tettek az új államalakulat, Csehszlovákia létrehozásáért a német hegemoniától tartó franciák. Emellett kiemeli Eduard Beneš szerepét. A cseh delegáció tagjai erőteljesen és eredményesen hangoztatták és bizonyították, hogy Magyarország Németország legkövetkezetesebb és legkitartóbb szövetségese volt.

A szerződést 33 ország képviselői írták alá, köztük Štefan Osuský, aki az eseményre így emlékezik vissza: „Tudatosítottam, hogy a történelmi Magyarország és Szlovákia közti évszázados számlát egyenlitem ki aláírásom-

mal. Népemnek vérrel, szenvedéssel és nyomorral írt számláit. És az ilyen elszámolás végleges” – tette hozzá.

Néhány évtizeddel később, pár évvel ezelőtt Štefan Markuš, Szlovákia volt budapesti nagykövete egy beszélgetés során kiemelte: A magyarok többségének ténylegesen fáj az, ami Trianon után történt. Azt viszont képtelenek elfogni – állítja -, hogy a szlovákoknak meg az egykori Magyarországon elszenvetettek fájnak. Úgy véli, ha kölcsönösen elfogadnánk egymás érveit, máris javulna a helyzet. Valóban? Nem hiszem, hogy ilyen egyszerűen orvosolhatnánk a máig fájó, komoly következményekkel járó, ránk kényszerített békediktátum sebeit.

Magyarország Trianon előtti területe 325 270 km² volt. Ezen a területen 7 ország jött létre. Magyarország területe 92 923 km²-re zsugorodott. Az 1910-es hivatalos adatok szerint az országnak akkor 20 866 447 lakosa volt. Magyarországon ezek közül 7,6 millió maradt. Romániához 5,2, Jugoszláviához 4,1, Csehszlovákiához 3,5 millió lakost csatoltak. Az új határokon túlra 3,2 millió magyar került, Szlovákiába és Kárpátaljára 800 ezer.

A területek elcsatolása, az ország megcsonkítása mellett súlyos következményekkel jártak a békediktátum stratégiai jelentőségű intézkedései. A vasutak és közutak elvágása, a folyóhidak lebontása megbénította a gazdasági életet, családi kapcsolatokat számolt föl, ellehetetlenítette a korábbi gyümölcöző együttműködés folytatását, egyszóval teljesen új, szinte reménytelen helyzetbe hozta azokat, akiket mesterséges országhatárok választottak el egymástól. Mindezt idővel, más körülmények között, nehezen, kemény munká-

val, de pótolni lehetett. Nem lehetett gyógyítani azonban azt a traumát, amelyet a nemzet szétdarabolása okozott.

Igaza lehet a volt szlovák nagykövetnek, hogy a kemény és könyörtelen tényeken az egymásnak okozott fájdalmak tudatosításával egy csapásra segíteni lehetne? Aligha. Valamit azonban tenni kellene, hogy ez az áldatlan helyzet legalább lassan javuljon.

Mi, határon túliak – bevallom eléggé naivan - nagyon sokat reméltünk a határok nélküli Európától. Mi komolyan vettük azoknak az álmodozóknak az elképzeléseit, akik a Duna menti népek összefogásáról beszéltek. Mi azt hittük, hogy a légiesült határok túloldalán megjelennek az anyországi kis- és nagyvállalkozások, kedvező hiteleket kínáló bankok, az elnéptelenedett falvak üresen álló portáiban ideátról vagy éppen odaátról érkezők vetnek lábat. Mi, néhányan azt is reméltük, hogy a felvidéki magyar ezek után fel sem teszi a kérdést, hogy magyar, avagy szlovák iskolába küldje-e gyerekét. Azt gondoltuk, hogy minden felvidéki magyarnak természetes lesz, hogy gyermekeit anyanyelven taníttassa, ezzel is kifejezve nemzeti hovatartozását. Hiszen ha másért nem, legalább azért, mert a tényleges határokkal el nem választott tízmillióhoz tartozni előnyösebb, mint az ötmillióhoz. Hogy a fent leírtak és imént elmondottak nem váltak valóra, talán ez is felér számunkra egy újabb Trianonnal.

Az áldatlan helyzet tehát máig nem javult. Mégis a nagykövetnek lenne igaza? Aligha. Talán a reformkori magyar és a velük párhuzamosan megindult nemzetiségi mozgalmak hibáit és az új állam, Csehszlovákia és utódállama

Szlovákia mélyen nacionalista, mindenért megfizetni akaró politikáját kellene tudatosítani és végre a múlt süllyesztőjébe lökni. És arra a századokon átívelő, állítólag „elnyomó” magyar politikára kellene alapozni a jövőt, amely annak a szlávsnak a megmaradását eredményezte, amelynek idézőjeles „romjain” 1993-ban létrejöhett a mai önálló Szlovákia. Ehhez azonban már következetes politikusi kiállásra, sőt államférfiúi helyállásra volna szükség mindkét oldalon. Sőt, nemcsak két, hanem minden oldalon. Ám azt is tudatosítani kell, hogy a következetes politikai, vagy politikusi kiállítás is csaknem teljesen haszontalan, illetve hiábavaló, ha nincs mögötte támogató, a helyzetet értő és átérző tömeg. A lakosság. Gondoljunk csak a szégyenteljes és szerencsétlen kimenetelű 2004-es decemberi népszavazásra. Addig tudtuk: országunk van, hazánk nincs, de a szülőföldünkön élünk. Akkor egy pillanatra sokan úgy gondolták, hogy ezt is megkérdőjelezték a népszavazás során, s emellett virtuális hazájukat is elvesztették. Az újabb események, hála Istennek változtattak ezen az áldatlan helyzeten és kiköszörülték a csorbát, ám a fájó emlék megmaradt. Viszont ettől függetlenül fogynak, hígulunk, gyérülünk és gyengülünk szülőföldünkön.

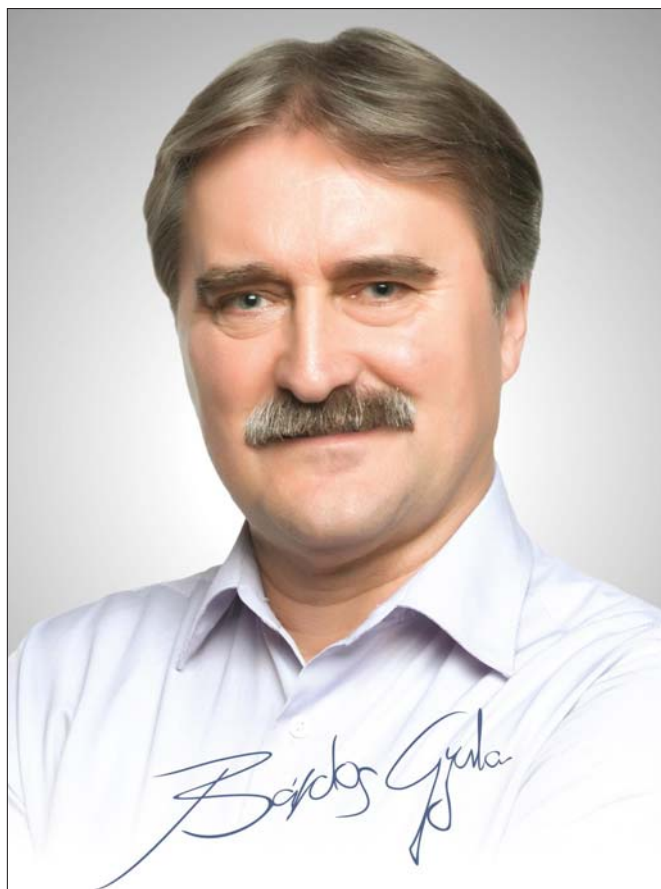
Nem állunk ki kellőképpen jogainkért, iskoláinkat, közösségi tereinket hagyjuk elveszni, elfoglalni mások által. A magyar felirat, ha van, apróbb betűs, közhivatalainkban sokszor mi magunk is idegenül szólalunk meg, templomainkban már gyakran idegenül prédikál a pap, iskoláink egy részét önként, átadtuk másoknak. Erőnket, most, amikor óriási szükség volna az összefogásra, szétforgácsoljuk. Egy jelentős réteg pedig egyre gyakrabban azt képzei, hogy szervilizmussal, a

szó szoros értelmében vett szolgal elküszéggel európaivá válik. Hogy a hazug történelmi tényeket hangoztatók kegyeit keresve és hozzájuk csatlakozva tud követendő magyarrá válni övéi között. Pedig nem tud. Kérészeletű dicsoiséget és elismerést vív csak ki magának, aki így tesz. Lassan az övéi elmara doznak mellőle. A fentebb leírtak, előbb elmondottak a mi mai Trianonunk.

Trianon bennünk van, minden magyarban. Feledni kellene? Nem, nem hiszem. Meggyőződése, hogy amíg bennünk van, addig magunkban hordozzuk a megoldás lehetőségét is. A történelem során bevált megoldás (az erősebb, a fegyverrel diktált) több okból kifolyólag nem jöhet számításba.

Megoldás lehet az erős Anyaország, egy valóban erős Magyarország, amelyre a szomszédjai is felnéznek, amely segíti a most már határok nélkül hozzá tartozó, sajátjaival egy nyelvet beszélőket, akik a feljük irányuló törődést ragaszkodással hálálják meg.

A felvidéki Éberhardon élt híres trianoni szónok, gróf Apponyi Albert Svájcban, Genfben halt meg 1933-ban. Meghagyta, csak akkor hozzák haza a családi birtokra, s helyezték el a családi sírboltban, ha Éberhard ismét magyar lesz. Amikor egy rövid időre azzá lett, hazahozták. Amennyiben konok, kitartó munkával, következetes politizálással, magyar összefogás-

sal, mindannyiunk kiállításával, s most már a határok megváltoztatásának egyre távolodó reményével mégis sikerülne valódi szülőföldünké varázsolni e tájat, ahol végre otthon éreznénk magunkat, s nem tagadnák meg tőlünk, magyaroktól, az önkormányzatiság lehetőségét, az lehetne számunkra a trianoni trauma feloldása és orvoslása. És akkor gróf Apponyi Albert is otthon lenne ismét. Meg mi is végre otthon érezhetnénk magunkat ősi szülőföldünkön.

Befejezésül ismét Kós Károlyt idézem:

„Látni akarunk tisztán. Szembe akarunk nézni az Élettel, tisztában akarunk lenni helyzetünkkel. Ösmerni akarjuk magunkat. Számba kell vennünk erőnket, szerveznünk kell a munkát, tudnunk kell a célt, amit el akarunk érni.

A mi igazságunk: a mi erőnk.

Az lesz a mienk, amit ki tudunk küzdeni magunknak!”

BÁRDOS GYULA

Farkas Iván: Szülőföldünk kiéheztetése zajlik

94 éve történt. Egészen pontosan 1920. június 4-én 16.32 óra-kor Versaillesben, a Nagy-Trianon kastélyban írták alá a diktátumot, a nemzetközi szerződést, amellyel megcsonkították Magyarországot.

Félrevezető érvelést követően elcsatolták az ország addigi területének 71 százalékát, ezzel a magyar ajkú lakosság 31 százaléka idegen, bár szomszédos ország polgára lett. Ha egyáltalán állampolgársághoz jutott, emberszámba vették.

Az országhatárokat úgy határozták meg, hogy a vasutak 60 százaléka, a közutak 65 százaléka Magyarország határain kívülre kerüljön. Megtizedelték tehát az ország közlekedési infrastruktúráját, megtörték ezzel Magyarország gazdasági erejét.

Egyet hadd emeljek ki a temérdek félrevezető, hazug érv közül: az Ipoly-folyó a versaillesi érvelés szerint hajózható volt, gazdasági potenciált jelentett, emiatt lehet határfolyó, amely mindkét jövőbeni szomszédos ország hasznára válhat. Persze ez nem fedte a valóságot. Ezt Önök, akik az Ipolymentén élnek, tudják a legjobban, mint ahogyan akkor élő felmenőik tudták a legjobban. Az új országhatárok mellett a szerződés a jövőben 35 ezer főben korlátozta

a magyar hadsereg létszámát.

Mindehhez a nagyhatalmak bosszúján, hataloméhségén és területi követelésein túl az országon belüli magyar vezetők, politikusok, a nemzeti elit és az értelmiség tagjai közötti viszály vezetett, mivel korántsem álltak ki egységesen az ország alapvető érdekei megvédésének érdekében. Később államférfiak, országvezetők sora jelentette ki, hogy az igazságtalan Versailles-i döntés magában hordozta egy újabb világháború korai kitörését. Ez 19 évvel később be is következett.

Ezt megelőzően, a Versailles-i döntés után 18 évvel bekövetkezett a részleges kárpótlás, a Müncheni Szerződésbe öntve, lezajlott tehát a részleges visszacsatolás. Sokan azt állítják, legalábbis a magyar-szlovák határon, hogy az 1938-as országhatár volt a legigazságosabb, amely követte az etnikai határokat. Hamarosan kitört a második világháború. A háborút követően a csehszlovákiai magyarokat megfosztották állampolgárságuktól, 1946-47-ben lezajlott a székelyteljes kitelepítés, deportáció, majd a lakosságcsere, később az erőszakos reszlovakizáció. Méltóságába gázoltak a szlovákiai magyarnak. Még ma is élnek olyanok, akik ott-honukból nem költöztek el soha-

sem, mégis öt ország polgárai voltak az életük folyamán. A II.Bécsi döntés és az 1947-es Párizsi szerződés 42 évre bebetonozta az országhatárokat és meghatározta az ideológiát: térségünkben a nemzetközi internacionalizmus jegyében. Magyarország újra a világ egyetlen országa lett, amely önmagával határos.

Az 1989-es rendszerváltozást követően azt gondoltuk, végre beköszön az igazságtétel. Ma már tudjuk, hogy ez illúzió, hiú ábránd volt. Bekövetkezett Németország újjáegyesítése, önállósultak a balti köztársaságok, csupán minket, magyarokat nem ért elégtétel. Pontosan fordítva, az 1990-es évek elején korábban soha nem látott hőfokra hágott a magyarokkal szembeni nacionalizmus és sovinizmus Szlovákiában. Megszületett a szégyenteljes szlovák állami nyelvtörvény, 1997-ben hadjárat indult a magyar tanítási nyelvű iskolák ellen. Amely mára újra feléledt, a kisiskolák el lehetetlenítése formájában. Közben 1994-ben megvalósult a Komáromi Nagygyűlés, ezzel szárába szökött a rendszerváltozást követő első és egyben utolsó kísérlet arra, hogy kikiáltssuk az önrendelkezés valamely formáját.

Az azóta eltelt 20 év alatt sem

került sor arra, hogy megpróbálkozzunk az oktatási és kulturális vagy a személyi önrendelkezés kiharcolásával. A kezdeményezést a többségi, szlovák politikai képviselő minden esetben már csírájában lesöpörte az asztalról, bizonyítva ezzel, hogy szlovák nemzetállamot épít. Volt azonban egy történelmi lehetőség, mégpedig 2001-ben, amikor a szlovák alkotmány módosítására került sor, amelyre az Európai Unió és a NATO tagság elérése végett volt szükség és amikor a Magyar Koalíció Pártja kormánykoalíciós pártként nem volt megkerülhető. Akkor jelent meg és sebtében szerte is foszlott a történelmi esély az önrendelkezés valamely formájának kiharcolására.

Hogy érzékeltessem Trianon következményeit, esetenként milyen megalázó helyzetbe kerülünk, néhány konkrét, megtörtént példán szeretném ecsetelni mai helyzetünket. A 2004. december 5-i ellehetetlenített népszavazást követően a pozsonyi törvényhozásban hármunkat, az MKP parlamenti képviselőit a szlovák kollégák kedden reggel így fogadtak: Na mi van ti senkiháziak? Oda sem kellett, itt is senkik vagytok....

2006. augusztusában megtörtént Malina Hedvig szégyenteljes megalázása. Személyén keresztül jelképesen megalázták és megfélemlítették az egész szlovákiai magyarságot. A karhatalom és az állami hatalom nem védte meg Hedviget, ellenkezőleg: ügyészégi feljelentést tett ellene. 2007-ben Dunaszerdahelyen a csallóközi szurkolókat a karhatalom indokolatlanul helyben hagyta, máig az eset nincs kivizsgálva.

Mindezek azért történtek meg, mert Szlovákiában a szlovák politikai elit minduntalan tudtunkra akarja adni, ki az úr a házban. Másodrendű sorba taszít bennünket. Meddig tűrjük mindezt?

A Magyar Közösség Pártja nyolcadik éve nem kormányzó párt, negyedik éve nem parlamenti párt. Úgy is néz ki szülőföldünk, régióink, mint egy gazdát vesztett régió. Nagy része a lecsúszás, a leszakadás útjára került. Az Európai Unió fejlesztési alapjaiból vajmi kevés jut régióinkba, jó ideje nem épült fel itt ipari létesítmény, nem valósult meg közlekedési beruházás. Emiatt térségünk nem vonzó a munkahelyteremtő beruházók számára. Szó szerint régióink kiéheztetése zajlik, itt a legmagasabb a munkanélküliség, nem a cigány pőrökkel teletűzdelt északkeleti járásokban.

Végül, telik az idő, ám a sebek máig sem hegedtek be. 94 év telt el a Trianoni döntés óta. Fokozott várakozással tekintünk a centenárium elé, vajon a kerek évforduló hozhat-e számunkra alapvető változást vagy minden marad a régiiben. Mindenesetre a jelenben akadnak biztató jelek is. A magyar kormány 2010-ben a nemzeti összetartozás napjává nyilvánította június 4-ét, a kormány elfogadta a Wekerle Tervet, a Kárpát-medence regionális fejlesztési tervét. Ezáltal a politikai és a szakmai közgondolkodásban megjelent az ötödik égtáj fogalma, a Kárpát-medence gazdasági térben való gondolkodás. Ehhez kapcsolódva néhány hete elkészítettük térségünk, Dél-Szlovákia regionális fejlesztési tervét, a Baross Gábor Tervet. Mindezek részleges vagy teljes megvalósítása adhat számunkra némi esélyt a felzárkóztatásra, hogy régióinkat fejlődési pályára állítsuk. Hiszen a pozsonyi kormányok figyelme messze elkerüli szülőföldünket, régióinkat, nem számol velünk annak ellenére sem, hogy a mintegy félmilliónyi magyar mellett Dél-Szlovákiában él mintegy 800 ezer szlovák. Alantas politikai célja megvalósítása érdekében őket is feláldozza.

Ám mindig van remény, van felemelkedés. Alapvető érdekünk a gazdaságilag és társadalmilag erős Magyarország. Akárcsak 1990 és 2000 között, amikor Lengyelországgal együtt térségünk vezető országai voltak, éreztük ennek áldásos hatását. Minálunk a magyarok megmaradtak magyarok. Ám az ezredfordulót követően változott a helyzet, sikk lett elszlovákosodni. A gazdasági válságot megelőzően Szlovákiában dübörgött a gazdaság, jelentős gazdasági növekedést tapasztalhattunk, végül Szlovákia fizetőeszközeinek bevezette az eurót. Imponált ez a fiatalságnak és ez máig tart. Miközben térségünkben nem éreztük ennek pozitív hatását, máig sem érezzük! Alapvető érdekünk ezért a gazdaságilag és társadalmilag erős Magyarország. Sikk legyen újra magyarnak maradni! Magyarország esetében érzékeljük a rendkívül kedvező fordulatot, paradigmaváltást. Kérdés, hogy megerősödését követően Magyarország segítségünkre lesz-e, hathatós, érzékelhető támogatásban részesít vagy nem? Megmarad az erkölcsi támasz, mint a 90-es években? Lehet-e számunkra megváltás a centenárium, a 100. évforduló? Ha nem, egyre inkább érvényes lesz az, amit néhány éve az egyik nógrádi faluban hallottam egy nyolcvan éve bácsitól: ti ott fenn (parlamenti képviselők, polgármesterek) húsz év alatt nem érték el egyenjogúsításunkat, egyenrangúsításunkat. Vegyéték tudomásul, hogy most már mi is alkalmazkodunk. Értsd: beolvadunk. Jól tudja ezt a szlovák államérdek, ezért teszi ezt velünk, régióinkkal, szülőföldünkkel. Ezt kell megelőznünk. Amíg nem késő. Számunkra ez a legmagasabb tét!

FARKAS IVÁN
(megemlékező beszéd, Letkés,
2014. június 3.)

Kezdeményezés a visegrádi országok iskolai végzettségének kölcsönös elismertetéséért

Ifjabb Szilas László neve bizonyára sokak számára ismerősen cseng –kezdve az egyszerű „halandó” magyar diáktól fel egészen az európai parlamenti képviselőig, kormánytisztviselőig, miniszterekig. Az érintettség fokától függően kinek-kinek más előjellel. Szilas László mindenesetre két éve felkavarta az állóvizet az oktatásügy egy meglehetősen sajátos területén, a diplomák államok közötti elismertetésének terén.

Ő volt ugyanis az, aki – az általa az ügyben lefolytatott hivatalos levelezést utólag végigolvasva – minden túlzás nélkül a vadászkópó szívósságával és kitartásával küzdötte végig magát az adminisztráció lényegében valamennyi bürokratikus szintjén – kezdve az érintett egyetemektől, oktatásügyben illetékes hivataloktól egészen az állami vezetés csúcsszerveiig – hogy érvényt szerezzen igazának. Sikerral. Most, 2014-ben egy újabb szintre emelte az iskolai végzettségek elismerése ügyében kifejtett erőfeszítéseit s ezúttal a Visegrádi Csoport országait szólította meg. A visszajelzéseket olvasva, nem is sikertelenül. Mielőtt azonban erre rátérnénk, idézzük fel röviden Ifj. Szilas László kálváriáját azért a bizonyos kisdoktori címért.

Címvadász vagy polgári jogi harcos?

Maga az érintett alighanem mindkét „címkét” elutasítaná, az emberben mégis óhatatlanul felmerülnek e kérdések, végigtekintve az általa végigjárt úton. A történet azzal indul, hogy Ifj. Szilas László 2008-ban a Pécsi Tudományegyetemen tanulmányai el-

végzése után pedagógia szakos bölcsész és tanár szakképzettséget szerzett, amelyet annak rendje s módja szerint megfelelő „pöcséttel” ellátott dokumentum bizonyított. Ez a kitétel még fontos lesz, ezért is emeltem ki. Az esztergomi fiatalember két évvel később gondolt egy nagyot és úgy döntött, hogy a révkomáromi Selye János Egyetemen megszerzi a pedagógiai kisdoktori címet. Sokan már itt elkezdhetnek „szörnyülködni”, hiszen mégis miért kívánna egy magyarországi fiatalember Szlovákiában egy olyan tudományos fokozatot megszerezni, amelyet Magyarországon nem használhat, mert ott nem ismerik el. Ellenben a Phd. (vagyis a „nagydoktori”) fokozatot akár Szlovákiában, akár Magyarországon az előírt feltételek teljesítése után megszerezhetne volna és az ezzel járó doktori címet is jogosult lenne viselni mindkét országban (praktikusan a személyi igazolványában is szere-

peltetheti, míg a PaedDr-t Magyarországon nem). Nos, itt jön a képbe a polgári jogi harcos vér: Szilas László kijelentette, hogy őt nem a tudományos címek, fokozatok érdeklik, hanem hogy létezik-e jogegyenlőség a gyakorlatban az Európai Unió országaiban, vagy mindez csak írott és mondott malaszt.

A probléma lényege abban állt, hogy a szlovák oktatási szabályok szerint a pedagógiai kisdoktori címhez a jelöltnek magiszteri (Mgr.) végzettséggel kell rendelkeznie. Ilyen viszont Magyarországon nincs, így tehát a Pécsen szerzett diploma sem tartalmazhatott értelemszerűen ilyen címet. Szilas László hiába írta meg diszsertációját (melyet az illetékes professzorok megvédésre alkalmasnak találtak), az egyetem dékánja nem engedélyezte számára a kisdoktori megszerzését a fent említett okokra hivatkozva.

Ifj. Szilas ekkor indította be a rakétáit és kezdett levelezésbe az összes létező hivattal, aki csak illetékes-gyanús volt az ügyben. Ügyében írásban nyilatkozott Caplovic oktatási miniszter Szlovákiában éppúgy, mint Balog Zoltán emberierőforrás-miniszter Magyarországon (Szávay István parlamenti interpellációjára válaszolva). Az illetékes szlovák oktatási hivatal végül megállapította, hogy a pécsi diploma egyenértékű a Szlovákiában megszerezhető másodfokú egyetemi végzettséggel. Az ügygel Mészáros Alajos, az MKP európai parlamenti képviselője is foglalkozott, aki két alkalommal is felhozta a témát az EP-ben, valamint kimerítő, mindenre kiterjedő beszámolót készített a fejleményekről. A kérdés kétségtelven európai szintű problémát fesszeget, hiszen az egyik legfontosabb uniós alapelveket érinti, mégpedig a személyek és a munkaerő szabad áramlásának alaptételét. Ezt maga Mészáros Alajos is erőteljesen hangsúlyozta jelentésében.

Minden jó ha vége jó: Szilas László szívós küzdelme végül elérte a célját. Ma már Ifj. PaedDr. Szilas Lászlóként írja alá leveleit – melyeket újfent minisztereknek és oktatási illetékeseknek címez. Ez viszont már egy másik történet.

A visegrádi országok megszólítása

Ifj. Szilas László tovább vitte a jogegyenlőség jegyében megfogalmazott gondolatot és ezúttal a visegrádi országok (V4) kormányait szólította meg. Íme, szó szerint a levél:

Tisztelt Visegrádi Csoport (V4)!
Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Magyarország Miniszterelnöke!

Kettős tisztelettel és megkülön-

böztetett szeretettel köszöntöm Önöket, Esztergomból, Szent István király szülővárosából „Ősi Kanyargó Dunánk Ékkövéből”. Nemrég egy kedves Morvaországban élő barátomtól arról értesültem, hogy a Szlovák Köztársaság és a Cseh Köztársaság miniszterelnöke, többek közt aláírták az egymás iskolai végzettségének teljes körű elismerését. Ez egy csodálatos kezdeményezés, mert megkönnyíti az ott élő diákok életét, akik Szlovák Állampolgárként Csehországban vagy Cseh Állampolgárként Szlovákiában tanulnak.

Országaink keresztény gyökerekkel rendelkeznek így meggyőződésemm, hogy Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Magyarország lakosai is nagy örömmel és jóleső érzéssel fogadnák, ha a Visegrádi csoport bölcs politikusai, megállapodnának az egymás iskolai végzettségének elismeréséről.

Megértő jóindulatukban bízva, további hosszú jó egészségben eltöltött életet kívánok Önöknek és kedves szeretteiknek!

Őszinte tisztelettel:

Ifj. PaedDr. Szilas László

Csak egyetlen megjegyzést ehhez: tíz esztendeje vagyunk az Európai Unió tagjai. Több mint két évtizede létezik a visegrádi

együttműködés. Bölcs politikusok egész hada sürgölődött ez idő alatt azért, hogy az országaink közötti barátság és együttműködés elmélyüljön. Mégis egy civil kezdeményezés kell ahhoz, hogy egy egyébként teljesen evidens kérdés egyáltalán terítékre kerüljön!

Szilas László nem csak a visegrádi négyek kormányfőinek, hanem – természetesen – a közélet és média széles körének elküldte fent idézett felhívását. Az erre érkező reakciókat, válaszokat a kezdeményező a rendelkezésemre bocsátotta, így magam is örömmel tapasztalhattam, hogy valamennyi országban pozitív fogadtatásban részesült a kezdeményezés. A támogatók között van Fónagy János államtitkár éppúgy, mint mondjuk Kriza Ákos, Miskolc polgármestere. Szlovákiából támogatásáról biztosította a kezdeményezést mások mellett Farkas Iván, az MKP alelnöke, Helena Mezenská, az OLANO képviselője, vagy éppen prof. Jozef Jakab, a szlovák Akkreditációs Bizottság alelnöke. Csehországból Libor Roucek európai parlamenti, illetve Nina Nováková cseh parlamenti képviselő.

Az ügygel azóta foglalkozott a magyar közmédia is és folyamatosan érkeznek a visszajelzések valamennyi érintett országból.

Jó dolog az optimizmus, s a fentiek adnak is erre némi okot, azonban a lényeg mégiscsak az: hajlandók lesznek-e végre a V4-ek „bölcs politikusai” is asztalhoz ülni és rendezni ezt a problémát.

Nyilván nem ez az a kérdés, amitől azonnal jóllakik az ember, no de hogyan beszélhetünk sikeres regionális együttműködésről, amikor kérdések merülnek fel egymás szakembereinek elismerésével kapcsolatban is? Reméljük, hamarosan megkapjuk a megnyugtató válaszokat.

SZÜCS DÁNIEL

Ki törődik majd a nemzeti kisebbségek jólétével?

„Becsületemre ígérem, hogy hűséges leszek Szlovákiához. Törődni fogok a szlovák nemzet, a Szlovákia területén élő nemzeti kisebbségek és etnika csoportok jólétével. Kötelességeimet a polgárok érdekében látom el, betartom és védelmezem az Alkotmányt és a többi törvényt. Ígérem”.

Ezek a szlovák köztársasági elnöki eskü hivatalos szövegének törvényben rögzített szavai, melyek legutóbb június tizenötödikén, vasárnap hangzottak el a pozsonyi Vigadóban, a szlovák Alkotmánybíróság elnökének személye előtt. Ezzel Andrej Kiska hivatalosan is Szlovákia köztársasági elnöke – s egyben a szlovák haderők főparancsnoka – lett.

Így vagy úgy, de mindenképpen lezárult egy – a kelleténél éppen tíz esztendővel hosszabbra nyúlt

– korszak Szlovákia történetében. És ez most még nem Kiska érdeme – hiszen ő minden szempontból tiszta lappal indul, csakis rajta áll, miként tesz eleget június közepén elmondott esüjének – hanem a szlovák alkotmány azon passzusáé, amely előírja, hogy két ciklusnál többet nem tölthet hivatalában a köztársaság elnöke. Így Ivan Gašparovič nyugdíjba vonulásával kétségkívül véget ért egy fejezet, amelynek, ha gyorsan műfajt kéne választanunk, talán a tragikomédiát jelölnénk meg. Hogy mit is jelentett Szlovákia számára a Gasparovic-korszak, azt hosszasan lehetne elemezni. Kezdve mindjárt azzal, hogy hogyan és miért is lehetett Meciar egykori jobbkezeből Szlovákia első embere. Kétszer egymás után. Erre a frappáns válasz talán az lenne, hogy „az utolsókból lesznek az első”, de a helyzet persze nem

ilyen egyszerű. Megválasztása és újraválasztása jól leképezi a szlovák belpolitika – különösen pedig a jobboldali-konzervatív ellenzék – állapotát. Akkor is és most is...

Jelen írásnak azonban nem célja az elmúlt tíz év elnöki ténykedéseinek – vagy inkább tévelygéseinek – nyomon követése. Mindennél többet elárulnak erről magának a leköszönt elnöknek a szavai (Dunajszky Éva csokorba is gyűjtött közülük néhányat, ezeket lásd alább) vagy éppen az, hogy egy közvélemény-kutatás során Szlovákia legbutább emberének „választották” meg a sokat látott államfőt.

Hanem ami számunkra most sokkal fontosabb, az az új elnök személyét illető kérdőjel. És ez a kérdőjel most nem feltétlenül megkérdőjelezést, sokkal inkább valódi, őszinte kíváncsiságot akar kifejezni. Mégpedig arra vonatko-

zóan, hogy vajon a „homo novusnak”, vagyis a politikában új embernek számító Kiskának sikerül-e – még ha aprócska lépésekben is – új irányt szabnia a szlovák politikai kultúrának? Szándékosan nem írok ennél merészebbet, hiszen a köztársasági elnök hatáskörei épp eléggé korlátozottak ahhoz, hogy egy fecseként ne csinálhasson nyarat. Hanem abban mindenképpen komoly szerepe (és felelőssége is egyben) van a mindenkori államfőnek, hogy milyen a politikai párbeszéd minősége az országban. Ezt Gašparovič idején bőven megtapasztalhattuk. Sikerülhet-e tehát Kiskának új fejezetet nyitnia, vagy idővel őt is elnyeli a mocsár, amit az ország önállóvá válása óta megállás nélkül dagaszt a szlovák politikai elit?

Azzal nehéz lenne vitatkozni, hogy elnökségét Robert Ficónak köszönheti: a második fordulóban Kiskára adott szavazatok tetemes része protestszavazat volt, így mondtak véleményt Ficóról és kormány(zás)áról a választók. Ugyanakkor nem vitathatjuk el senkitől sem a fellélegzés, az optimista várakozás jogosságát sem, amit Kiska hivatalba lépésekor

éreztek sokan az országban – és ennek világos jelét is adták a beiktatási ünnepség alkalmával. És nincs ez másként a felvidéki magyarok körében sem, annak ellenére is, hogy kaptunk már néhány leckét a szlovák politika élvonalából származó adott szó igazából (lásd: nemzetiségi status quo és egyebek). Mégis, lelkünk mélyén valami újat, jobbat várunk az új elnöktől. A kérdés már csak az, hogy alappal tehetjük-e ezt. Ha az elmúlt évek-évtizedek gyakorlatát tekintjük, akkor a válasz egyértelmű nem. Ugyanis lehetett itt magyarul is tudó elnöke az országnak és állhatott annak kormányrúdjánál magát kereszténydemokratának mondó miniszterelnök, a magyarok egy pillanatra sem érezhették igazán otthon magukat saját szülőföldjükön. Mert ha épp nem alternatív oktatást próbáltak rákényszeríteni, akkor a feje fölött – ráadásul saját érdekképviselő bénasága mellett – szabták át kárára a közigazgatási határokat, és így tovább.

Ha azonban Kiska személyét tekintjük, talán – az egészséges életöszönt jelentő gyanakvást fenntartva – megpróbálhatunk derűsebb arcot mutatni. Először is,

Andrej Kiska nem volt kommunista pártfunkcionárius, így elvileg mentes azoktól a jól ismert beidegződésektől, amelyekről lényegében az egész szlovák politikum szenved és amelyekről negyed századdal a rendszerváltozást követően sem tudott (vagy akart) megszabadulni. Ugyanígy vitathatatlanok Kiska szakmai és legfőképpen emberi kvalitásai: emberbaráti ténykedése közismert és elismert. Ez mindenképpen tiszteletre méltó. Sokak szimpátiáját vívta ki a beiktatása utáni fogadás is, amikor nem a protokolláris vendégek vettek pezsgő-fürdőt az elnöki palotában, hanem hajléktalanoknak adott ünnepi ebédet a palota kertjében. Elnöki fizetéséről előre lemondott, annak teljes összegét jótékonyági célokra kívánja fordítani – újabb piros pont. De még ennél is rokonszenvesebbek az alábbi mondatai: „Köztársasági elnökként a polgárok és a magam nevében is kérdéseket fogok feltenni. Kérdéseket fogok feltenni a kormány tagjainak, a parlamenti képviselőknek, az igazságosságért, a művelődésért vagy az egészségügyi gondoskodásért felelős intézményeknek. Mindig kötelességünk megkérdezni, mit tehetnénk még. Ezért én kérdezni fogok, amíg csak válaszokat nem kapok”. Kérdésből, kérdőjelből márpedig igazán bőség van Szlovákiában, úgyhogy ha Kiska tartja magát ígéretéhez, akkor nagyon izgága elnöke lesz az országnak. Úgy legyen!

Egyelőre ennyit a „lelkesedésről” és a megelőlegezett bizalomról. Avagy Berényi József szavaival (melyekkel közvetlenül a második forduló után értékelte Kiska győzelmét): Andrej Kiska kapott egy biankó csekket.

Ez a bizonyos csekk azonban nem teljesen biankó, néhány apró betűs rész máris szerepel rajta. Az egyik mindjárt a Beneš-dekrétumok ügye, amely nyílt

sebként éktelenkedik még mindig a felvidéki magyar közösség testén-lelkén. És úgy tűnik, az új elnök sem kíván partner lenni a gyógyításban. A kampány utolsó televíziós vitájában felmerült ez a kérdés is s akkor Kiska és Fico között igazi testvéri egyetértés bontakozott ki a tekintetben, hogy a kollektív bűnösséget kimondó elnöki dekrétumokat nem szabad érvényteleníteni. Kiska azt is hozzátette, hogy azonosul a szlovák parlament 2007-es határozatával, mely megerősíti az említett rendeleteket. Persze, ezt meg mi tegyük hozzá az igazság kedvéért: ha ennek ellenkezőjét mondta volna abban az utolsó televíziós vitában, akkor akár rögtön kölcsön is kérhette volna Gašparovič elnök valamelyik vadászpuskáját. Mert még ez utóbbi is finomabb módja lett volna a (politikai) öngyilkosságnak, mint a Beneš-dekrétumok eltörlésének emlegetése a huszonegyedik század Szlovákiájában...

Természetesen több ízben is felmerült Kiskának a felvidéki magyarsághoz fűződő viszonya. Túl

sokat magától az elnökjelölttől sem tudtunk meg, mindössze annyit, amennyit különösebb kockázat nélkül bármely standard szlovák politikus elmondhatna: „Dél-Szlovákiában sok jó barátom van...” Ennél valamivel érdekesebb kijelentés az, hogy „mindig szívesen jöttem Dél-Szlovákiába, és sohasem éreztem feszültséget”. Ez akár még igaz is lehet, csak hogy a szlovák-magyar feszültségek nem földrajzi fekvés függvényei. A feszültségek nem Dél-Szlovákiában keletkeznek, hanem abban a politikai boszorkánkonyhában, amelyben a vegytiszt szlovák nemzetállam receptjét próbálgatják-tökéletesítik Benešék utódai. Félő, hogy előbb-utóbb a filantróp is ebben a műhelyben fog kikötni, még ha akaratán kívül is. Az autonómiáról – amely Európa-szerte tökéletesen bevált módszer a nemzeti közösségek és a többségi nemzet együttélésének, együtt fejlődésének megvalósítására – maga Kiska is a szokásos szlovák mantrát tudta csak elismételni. Vagyis hogy mi, felvidéki

magyarok elégedettek vagyunk, jól érezzük magunkat szülőföldünkön és eszünk ágában sincs autonómiát igényelni. „Nem érzem, hogy autonómiát szeretnének, ezért ez a szó Szlovákia szempontjából nagyon idegen”. Ez azonban tévedés. Egyrészt az MKP műhelyében már készül az autonómiakonceptió (jobb későn, mint soha...). Másrészt pedig az autonómia szó Szlovákia szempontjából egészen más okból idegen, semmi köze annak magyarok állítólagos autonómia-nemakaráshoz. Annál inkább a szlovák nemzetállami törekvésekhez.

Persze tegyük gyorsan hozzá: ne a szlovák köztársasági elnöktől várjuk, hogy alánk tolja az önrendelkezést. Ilyen nincs a világon. Vagy kiharcoljuk magunknak, vagy nem. Az állam első emberétől annyit várhatunk – és várunk is – el, hogy tartsa magát hivatali esküjéhez, annak minden egyes szavához. Elődjéhez képest már ez is nagyon biztató fordulat lenne...

SZÚCS DÁNIEL

Gašparovič nyelvi tévelygései

Arra, ha a nyilvánosság fokozott figyelmének kitett politikusok belegabalyodnak a mondanivalójukba, vagy ha egyéb hibákat vétenek mondandójuk során, mindenhol a világon felszisszennek az emberek. Aranyköpésből a szlovákiai politikai porondon is van elegendő, s ebben hazai viszonylatban már évek óta kétségkívül Ivan Gašparovič szlovák államfő viszi el a pálmát. A köztársasági elnök ugyanis az utóbbi években nem annyira államférfiúi cselekedeteivel híresült el, mint inkább éppen a szóban forgó aranyköpései, valamint a gyakran megfejtethetlen és értelmezhetetlen gondolatfoslányai által, amelyekkel ugyancsak feladta a labdát az újságíró társadalomnak.

Most, hogy a leköszönő köztársasági elnöknek már meg vannak számlálva a napjai az elnöki palotában, az egyik szlovák lap csokorba fűzte – kicsit talán nosztalgizásképpen is – jó öreg Gašparovičunk leginkább elhíresült elszólásait, amelyekből akadt jócskán az elmúlt évek alatt. Olyannyira, hogy az utóbbi időben ha Gašparovič mikrofon elé állt, már alig figyeltek arra az emberek, hogy mit is mond, sokkal inkább arra, mi lesz a következő aranyköpése. Lássuk hát ezek közül a leginkább megmosolyogtatókat magyarba átültetve.

A politikusok és a nyilvánosság heves reakciója kapcsán Jozef Čentész főügyésszé való ki nem nevezésére például a kommunista múltat idéző módon azt találta mondani egy televíziós vitában: „A személyem elleni támadás, támadás az állam ellen”.

De alaposan megmosolyogtatta Gašparovič a 2009-es államfőválasztás során főleg az internet világában jártas választópolgárokat,

amikor az államfőjelöltek általános műveltségét tesztelő egyik újságírói kérdésre, nevezetesen, hogy mire is szolgál a Google, Gašparovič azt felelte: „A Google az interneten keresztüli társalgásra szolgál”. Nos, mint bebizonyosodott, a mágus Gašparovič ebben a kérdésben a jóstehetségét csillogtatta meg, mert az internetguruk világában akkor nagy derűtséget kiváltott mondat, mára valósággá vált. Akkoriban azonban még nem sejtette a kö-

zönséges földi halandó, hogy két évvel később megjelenik egy új szociális háló a Google+, amelyen keresztül valóban kommunikálhat egymással a család, a barátok és az ismerősök.

De a számokkal is hadilábon állt az államfő, az egyik diákokkal való találkozója során például az alábbi későbbiekben elhíresült mondat hagyta el a száját: „Két szóval válaszolok Önöknek: Igen, igazuk van”. De egy másik alkalommal is megréftálta őt a számok könyörtelen világa. Amikor azt bizonygatva, milyen sokat dolgozik is ő valójában, azt találta mondani: „Majdnem 400 napot töltöttem utazgatással Szlovákia-szerte, ami majdnem egy egész év.” Alighanem Gašparovič nem egészen van tisztában azzal, hogy az év még az államfők számára is csu-

pán 365 napból áll (kivéve persze, ha szökőév van, de a majdnem 400 még akkor sem jön össze).

A 2009-es államfőválasztáson való indulásának bejelentése során hangzott el az a később sokat idézett kijelentése is, amikor a „Nemzetileg gondolkodom és szociálisan érzek” eredeti választási szlogenjébe belegabalyodva azt találta nyilvánosan mondani: „Szociálisan gondolkodom és szociálisan érzek és nemzetileg gondolkodom”. Ugyanekkorra tehető egy másik félrecsúszott mondata is, amikor a jelölésével kapcsolatban kijelentette: Sohasem könnyű eldönteni, hogy az ember jelölteti magát „az államfő elnökének”. Az már csak hab volt a tortán, hogy a fenti nyelvbtlásoktól hemzseggő beszéde befejezése után a mikrofonok még befogták Gašparovič utolsó, szóvivőjének címzett mondatát, amelyben nyilvánvalóan beszéde leírt változatára utalva azt mondta: „Látod, nem is volt szükségem azokra a papírokra”.

Aztán újfent megvillogtatta tudását Gašparovič egy másik Ján Čentésszel kapcsolatos 2012-es kijelentésében is, amikor a kinevezést sürgető egyik újságírói kérdésre, a köztársasági elnök a szóvivőjét leintve ekképpen emelkedett szóra: „Maga analfabéta? Ha nem, akkor olvassa el, ha tud olvasni, az Alkotmánybíróság határozatát. Ott van minden feketén fehérrel.” (A könnyebb érthetőség kedvéért: szlovákul úgy mondta Gašparovič: „Tam to máte vsetko biele na čiernom”, azaz fehér betűkkel fekete papírra írva, a frázis azonban szlovákul helyesen úgy hangzik: „čierne na bielom”).

Egy másik alkalommal, amikor a feloszlítás veszélye fenyegette a

szlovák törvényhozást, Gašparovič az egyik újságírói kérdésre azt felelte: „Én inkább a helyzet megnyugtatóhoz járulok hozzá, mintsem az alulálásához”. Hogy pontosan mit is értett Gašparovič a maga gyártotta akulálás kifejezésen, csak találgatni lehet, talán az akkumulálást, de valószínűleg semmi értelme megfejteni ezt.

Aztán az sem volt piskóta, amikor Gašparovič a Gorilla-tüntetések és Tom Nicholson oknyomozó újságíró kapcsán az egyik kijelentésében azt nyilatkozta, „Nicholson úr most tüntetéseket szervez a Pionírpalota előtt”. Való igaz, az idősebbek talán még emlékeznek is rá, a Grassalkovich-palota a szocializmus idején Pionírpalota volt. Az ügy pikantériája azonban abban van, hogy azóta eltelt huszonöt év, s éppen Ivan Gašparovičnak hívják azt a köztársasági elnököt, aki a jelenleg köztársasági palotaként funkcionáló Grasalkovich-palotában székel.

Egy másik alkalommal már-már morbidnak mondható kifejezéssel élt az államfő. A hejcei légi szerencsétlenség során elhunyt 42 szlovák katona ügyével kapcsolatban a következőket nyilatkozta nyilvánosan Gašparovič: „Közös asztalnál kellett volna örvendezniük. De más örvendezés lesz. Szomorúság”.

A kassai Békemaratont meg úgy nyitotta meg, hogy kijelentette: „Tisztelet a győzteseknek, dicsőség a veszteseknek”, ami egyébként fordítva dukál, azaz a győzteseket dicsőség illeti, a veszteseket meg tisztelet.

De több diplomáciailag kínos nyelvbottlása is volt Gašparovičnak, egy alkalommal például leszerbiázta Horvátországot, amire tudvalevő, hogy a két nemzet egyébként is nagyon érzékeny. „A szerb tengerpart... eee... mit is mondtam most? Szerbiáról beszéltem?...eee... Horvátország”

– mondta. Más alkalommal meg kijelentette, hogy a „A nyugat-balkoni... hnmm ... balkáni régió stabilizálásának legfontosabb kérdése...”, vagy daganattá minősítette az ENSZ-et, amikor ugyancsak megcsúszott a nyelve, s úgy kezdte mondandóját: „Nagyon örülök, hogy az Egyesült Nemzetek Daganata... véleménye... szervezete...” (szlovákul „Organizácia spojených národov... názorov... národov”). Megint más alkalommal Li-

banoni szerződésnek titulálta az Európai Unió működéséről szóló dokumentumot, a Lisszaboni szerződést. De arra is felszisszentek a világ hívő katolikusai, amikor a XVI. Benedek pápával való találkozása kapcsán azt nyilatkozta: „Szeretném megköszönni Önöknek az új katolikus egyházfővel, XVI. Dominik pápával való találkozásom megszervezésének támogatását.” Tony Blairt pedig nemes egyszerűséggel lemajorozta: „Én elmondtam a véleményem Major úr előtt” – mondta.

De elég sokszor előfordult államfői pályafutása alatt az is, hogy annyira bonyolultnak tűnt számára a mondandó szöveg, hogy alaposan bele is gabalyodott, annak meg, aki hallgatta, megfejthetetlen maradt, mit is akart tulajdonképpen mondani. Arra a felvetésre például, hogy maga írja-e az önéletrajzi könyvében megjelentetett beszédeit, vagy más, így válaszolt: „Mindig azt kell, és az, amit gondol, hogy

az ön gondolatait mondom, vagy másét, tudom, mit akar ebből kihozni”.

Egy másik alkalommal Szlovákia előnyeit próbálta szintén teljesen érthető módon ecsetelni a világválság idején: „Másképp azt gondolom, hogy Szlovákia néha, sajnos, és néha, hála istennek, hogy sajnos Szlovákiában mégiscsak az a munkaerő még mindig olcsóbb, majd most, hála istennek, hogy olcsóbb”.

De az ENSZ 68. Közgyűlésén tartott beszédében is megbotlott a nyelve és „A biztonsági ágazat reformja a konfliktus utáni fejlődés és a működőképes jogállam kialakításának kulcskérdése” helyett ekképpen szólt: „Az ágazat biztonsága kulcskérdés.... a biztonsági ágazat kulturális rész... kulcsfontosságú a fejlődés és a működőképes jogállam kialakítása során”.

S álljon itt végül egy szintén abszolút világos és logikus Gašparovič-elszólás annak a törvénynek a kapcsán, amely a telekkisajátításokat tette lehetővé, s amelyet az Alkotmánybíróság később alkotmányellenesnek nyilvánított. Erről a törvényről az államfő a következőket mondta: „Nem értek egyet azokkal, akik azt mondják, hogy ez a törvény alkotmányellenes. Csak az alkotmány két cikkelyével ellentétes, nem pedig az egész Alkotmánnyal”.

Persze a felsoroltak korántsem fedik a Gašparovič-összest, a sort még lehetne tovább is folytatni. Mindez sokak számára megmosolyogtató, de egyben rendkívül kínos is. Nem tudom, Európában van-e még egy államfő, akinek ennyire gyakran megbotlana a nyelve. S csak remélem, hogy az új államfő, ebben is jobb lesz majd az elődjénél.

DUNAJSZKY ÉVA

Baross Gábor Terv – mérföldkő a felvidéki közösség történetében

Hogyan lehetséges az, hogy a többségében magyarok által lakott dél-szlovákiai régió alig két évtized alatt az ország leginkább prosperáló területéből nemhogy a perifériára szorult, de egyenesen mostohagyerekké, páriává vált országban belül? Mi indította el ezt a folyamatot s melyek a legfontosabb jellemzői? Hová tart, de legfőképpen: mi lehet a módja e folyamat megállításának és visszafordításának? Olyan húsba vágó – s egyszersmind a magamfajta külső, de a felvidéki magyar közöshöz mégis sok szállal kötődő érdeklődő-elemző számára – izgalmas kérdések ezek, amelyeket eddig csak fájoán kevesen tettek fel. S ha megtették is, válaszok nem igazán születtek. Mindeezidáig.

2014. május 22-én ugyanis Dunaszerdahelyen bemutatták a Szlovákiai Magyar Közgazdász Társaság bábáskodása mellett, több mint húsz szakember közreműködésével készített Baross Gábor Tervet. Amely – túlzás nélkül állítható – mérföldkő a felvidéki magyar közösség jövőjének tervezése útján. Szervesen illeszkedik abba a nemzetpolitikai-társadalompolitikai kurzusba, amely a 2010-es magyarországi kormányváltással vette kezdetét, de ami ennél sokkal fontosabb: bebizonyosodott, hogy nincs igazuk azoknak, akik megkérdőjelezik a felvidéki magyar közösség élni akarását, jövőképeinek hiányát. A felvidéki szakemberek által nemrégiben az asztalra tett dokumentum a legkiválóbb bizonyítéka ennek, amelynek rövid ismertetésére jelen cikkemben vállalkoztam.

Természetesen már csak a terjedelmi korlátoknál fogva sem lehetséges e helyütt a Terv részletes elemzése, csupán a „külső érdeklődő” számára szembe tűnő legfontosabb megállapításokat emelném ki. Azzal a szándékkal, hogy a Baross Gábor Terv több mint másfélszáz oldalas, kiadós anyagának értő átolvasására nem vállalkozó olvasót is meggyőzzük: határozottan fordulópontot jelent-

hetne a magyarok által lakott Felföld számára, ha a gazdasági-stratégiai tervezés a jövőben a Baross Gábor Tervben felvázoltak alapján valósulna meg.

Figyelemre méltó, de egyben megrázó tényadattal indítom ismertetőm – miként maga a tanulmány is: a ma gazdaságilag romokban heverő Felvidék (avagy, a precizitás kedvéért: Dél-Szlová-

kie) a kilencvenes évek közepéig Szlovákia legfejlettebb térsége volt. Nem kérdéses tehát, hogy mi volt a szerzők célja: szaktudásukkal lelkiismeretesen támogatassák azt a nemes célt, amely a Felvidék gazdasági helyzetén segítene, azt újra lendületbe hozná.

A BGT 15 éves időtávban határozza meg a fejlesztési tervet. Ezen időintervallum-meghatározás nem véletlen, hiszen két európai uniós költségvetési, tervezési időszakot ölel föl, kiegészítve további egy évvel, amely során az uniós pályázatok lezárása, illetve kiértékelése még megtörténhet,

viszont a tervhez rendszeresen készülnek majd 2-3 éves időszakot felölelő akciótervek, és a programozási időszakok alatt az egyes fejezetek teljesítési értékelésére is sor kerül. A Tervben szereplő egyes fejlesztési elképzelések volumene is indoka a 15 éves időtartam meghatározásának, illetve egyes ágazatokban történő fejlesztés – pl. közlekedés – esetében még a 15 éves időtartamon is túlnyúlik.

A Terv első része helyzetelemzéssel foglalkozik, mégpedig akként, hogy a makroszintű gazdasági

adatokból halad a hely szintjére. Az első fejezetben a magyarországi területekkel, a második fejezetben a szlovákiai és délszlovákiai/felvidéki gazdasággal kapcsolatos elemzés, míg a harmadik fejezetben pedig az egyes ágazatok szerinti elemzés található.

A szakemberek megállapítása szerint Szlovákia gazdasága sokáig dinamikus fejlődést mutatott, azonban 2008-ban e növekedés megtorpant és a makrogazdasági adatok folyamatosan romlottak. A 2008-as évet követő gazdasági helyzet indokaként a tanulmány az elhibázott kormányzati intézkedéseket jelöli meg, példálózó jelleggel a jogszabályi változásokat, adóemelés stb. emeli ki.

Szlovákia a versenyképességét és a vállalkozási környezet alakulását tekintve már hosszabb ideje nem tekinthető ideálisnak, az egyes tényezők folyamatosan romló tendenciát mutatnak. A Terv szerzői szerint 5 olyan komoly, a makrogazdaság területén észlelhető strukturális problémával küzd, amelyet haladéktalanul orvosolni kell, különben Szlová-

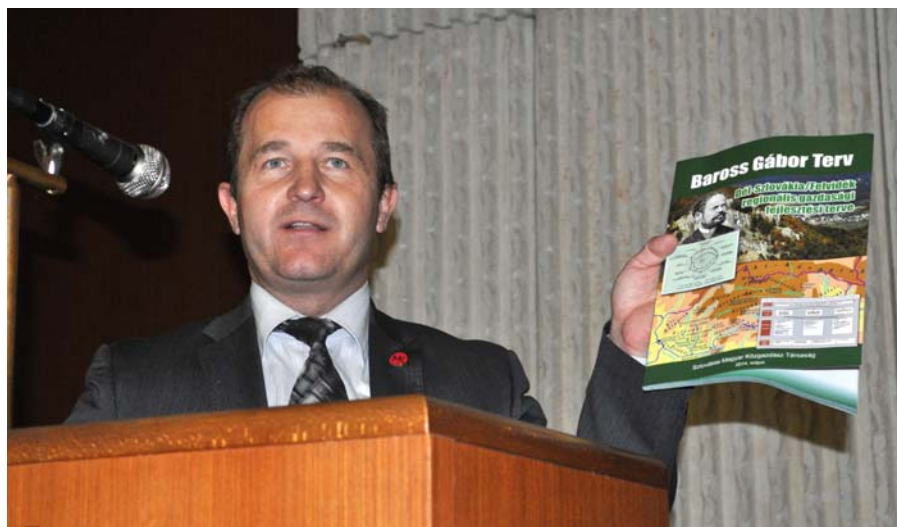

nia versenyképessége még tovább romlik. A tanulmányban említett problémák közül az egyik legégetőbbnek azt tartom, hogy 2013-ra az ipari termelés hányada a nemzeti össztermék 15 százalékára csökkent. Ez az adat szakértők szerint minimális, s egyúttal azt jelzi, hogy a gazdaság szerkezete egészségtelen. Márpedig ha ez így van, az felér egy időzített bombával...

A Terv kiemeli, hogy egy ország számára nem a szolgáltatások, hanem az ipari termelés nyújt biztos háttér, világos perspektívát.

A magyarlakta területeken a helyzet azonban az egész Szlovákiai gazdasági helyzetéhez viszonyítva is a legrosszabb, a leszakadás mértéke itt a legnagyobb. A tanulmány kiemeli és a magyarlakta területek leszakadásának elsődleges okaként a hátrányos megkülönböztetést jelöli meg, amely a fejlesztési pénzek elosztásában, kiemelt infrastrukturális fejlesztések meghatározásában befektetésösztönzési intézkedésekkel kapcsolatos döntések területén jól nyomon követhető.

Tizenhét dél-szlovákiai járásban magyarok, szlovákok és más nemzetiségűek a kilencvenes évek derekáig kiemelkedtek a

szlovákiai járások közül, azon egyszerű, „hétköznapi” okból kifolyólag, hogy az itt élő emberek szorgalmasan ledolgozták a maguk „nyolc óráját”, majd mintegy második műszakban otthon, kertjeikben, földjeiken folytatták a robotot. Éppen ezért sikerült elérniük azt a kiemelkedő teljesítményt, hogy a bruttó nemzeti össztermékben belül az erre a térségre eső hányad jelentős volt, Pozsonyt leszámítva meghaladta a további térségekre eső hazai összterméki hányadot. Sajnos ez a helyzet alaposan megváltozott mára a Csalóköztől keletre, a Bodroghöz, Ung-vidékig húzódó térség, a 14 déli szlovákiai járás egy összefüggő leszakadó térséggé vált. Leszakadásnak indokai között a hátrá-

nyos megkülönböztetéstől nem mentes gazdaságpolitika is szerepet játszik, amely a mindenkori kormány kezében van.

A Terv bemutatja, hogy a 2001 óta 8 megyére osztott Szlovákia gazdasága hogyan alakult az egyes régiókban. Egyesével végigveszi valamennyi, magyarok által lakott megyét és részletesen az erősségek és gyengeségek, lehetőségek és veszélyek szempontjából elemzi.

A Terv második nagy része a stratégia elemzése és a célok meghatározása, ami az első három fejezethez képest fordított sorrendben halad. A célmeghatározások a helyi szint irányából az országos szint irányába halad.

Olyan kitörési pontokat jelöl a tanulmány, amely megvalósításával lehetősége nyílna a szlovákiai magyarság gazdasági helyzetének és környezetének javítására.

Három jelentős stratégiai célt emel ki a Terv. Ezek a célok nagyon fontosak, hiszen ezek alapján lehetőség nyílna arra, hogy felvidék gazdasága újra felemelkedjen.

A három stratégiai cél közül első helyen említi a tanulmány a helyi gazdasági szereplők és az őket segítő intézmények – például az önkormányzatok – összefogását, együttműködését és a közös munkáját.

A második stratégiai célként a szakemberek olyan kitörési pontokat határoztak meg, ahol a gazdasági szereplők feladata az lenne, hogy a lehető leghatékonyabb módon kihasználják a helyi adottságokhoz alkalmazkodó fejlesztési lehetőségeket és ezek alapján országos szinten felhívhatnák a döntéshozók figyelmét arra, hogy az egyes kitörési pontokban megjelenő tényezők kiegyensúlyozatlan fejlesztése mennyire hátrányos.

Szerzők harmadik stratégiai célként olyan kitörési pontokat gyűjtöttek össze, amelyeknek fejlesztésére elsősorban a minden-

kori kormánynak van lehetősége. Itt elsősorban a szlovákiai pénzügyi és üzleti környezet fejlesztése lenne a cél, és véleményem szerint rendkívül hasznos lenne e tekintetben főképp a nemzetközi tapasztalatokat és gyakorlatokat felhasználni. A cél itt az lenne, hogy egy olyan, nemzetközi szinten is versenyképes makrogazdasági környezet és komplex gazdaságösztönző rendszer alakuljon ki, amely alapján mind Szlováki-

át, mind Dél-Szlovákiát/ Felvidéket egy a gazdasági befektetések, illetve gazdasági tevékenység folytatása szempontjából megfelelő és kívánatos helyé minősítenék.

A tanulmány kitér arra, hogy a Baross Gábor Terv megvalósítása elsődlegesen az uniós fejlesztési forrásokra támaszkodhat, de elkerülhetetlen az anyaország segítsége. Nélkülözhetetlen egy olyan fejlesztési ügynökség felállítása, amely a helyi

szereplőkkel együttműködve mind szakmailag, mind pénzügyileg segíteni tudná a kárpát-medencei magyarok gazdaságfejlesztési elképzeléseit, ezáltal járulva hozzá a Wekerle Terv sikeres megvalósításához is.

Az alapok adottak, az anyaországi széljárás is kedvező: most már csak az a kérdés, van-e kellő akarat és szándék a megvalósításhoz. Hiszem, hogy ez valójában nem is kérdés...

Dr. KOVÁTS ORSOLYA

Martraszállás – másodszor

Ami tavaly talán még csak kísérletnek indult, abból – úgy tűnik – máris hagyomány lett: a Via Nova ICS idén is a martosi Fesztiválban szervezi meg a Martosi Szabadegyetemét (MartFeszt). Az ismétlés önmagában persze még korántsem jelent hagyományt, ám itt nem is erről van szó. Sokkal inkább azokról az alapvetésekről, amelyekre támaszkodva hívják össze a szervezők július 9. és 13. között Felvidék apraját-nagyját egy kis együttgondolkodásra, együttlétre, szórakozásra. Ezek mindegyikére külön-külön és együttesen is. A már első alkalommal is nagy sikert aratott rendezvény (tavaly négy nap alatt több mint 7000 érdeklődő látogatott el a kultikus helyszínen, a martosi Fesztiválban megrendezett szabadegyetemre) ezúttal is gazdag

programkínálattal vár mindenkit. Az előadások témái a focitól a nemzetpolitikáig sok mindent felölelnek majd, sőt, arra is ígéretet kaptunk, hogy futball és nemzetpolitika egy helyen, egy pódiumbeszélgetés alkalmával kerül terítékre. Merész dolog! A kettő közötti összefüggéseket persze sejteni véljük, még ha a magyar nemzeti tizenegy által a közelmúltban nyújtott teljesítmény más vélemény megfogalmazása felé terelne is bennünket. Kíváncsian várjuk tehát Ferenczi Attila labdarúgás-kutató szakíró és edző, valamint Bordás Sándor pszichológus beszélgetését. Fociról, nemzetpolitikáról, társadalomról – és ezek betegségeiről.

Foci egyébként lesz minden mennyiségben Martoson: a Brazíliában zajló labdarúgó-világ baj-

nokság második elődöntőjét, a bronzmeccset és a döntőt is a helyszínen tekinthetik meg a gurulós foci rajongói.

Apropó brazil foci-világ bajnokság. Amikor Gubík László, a martosi találkozó mindenese bejelentette az időpontot – július 9-13, vagyis egy nappal több, mint tavaly! – többen is szinte egyszerre hördültünk fel: ezek rászervezték a táborukat a világ bajnokságra? Ki akarnak baltázni a FIFÁ-val? Aki nem értené a cseppet sem poénos megjegyzést: a tavalyi MartFeszt körül hetekig hömpölygött a barna lé az időpont miatt. Amely tudniillik egybeesett egy másik felvidéki rendezvénnyel, a Gombaszögi nyári táborral. A legismeretebb mantra a „felvidéki magyarság megosztása” volt, melyet azonban akárhányszor olvastak

MARTOSI SZABADEGYETEM

MART

2014. július 9 - 13.

Martraszállás

120 óra szórakozás

14 nagykoncert

8 kiskoncert

25 előadás

elővételre jegy 21 EUR

napi jegy 7 EUR

öttnapos jegy 25 EUR

SZERDA - július 9.

15:30 „Nem lehet helye lemondásnak” (Kultúrház)
A Pozsonyi Magyar Galéria Esterházy János festmény- és grafikai gyűjteményének darabjait láthatja a közönség a Martosi Kultúrház kistermében. A kiállítást megnyitja Kalita Gábor festőművész, a gyűjtemény kurátora, majd köszöntőt mond Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke és Martonyi Árpád, az Esterházy Emlékbizottság elnöke.

16:00 Felülősséggel és hűséggel – Új lendületben a nemzetpolitika (Kultúrház)
A nemzeti integráció 21. századi lehetőségeit Potápi Árpád János nemzetpolitikaiért felelős államtitkár és Szász Jenő, valamint Duray Miklós, a Szövetség a Közös Célokért elnöke vitatják meg.

Nagyszínpad:
17:30 Klinika
20:00 Budapest Bár
22:00 História

CSÜTÖRTÖK - július 10.

10:30 Egy skandináv humanista útja (Színpad-udvar)
Björn Cato Funneberg norvég politológussal, emberi jogi szakértővel, a Magyar Erdemrend tisztikeresztjének birtokosával Molnár Imre történész beszélget.

11:30 A felvidéki oktatás jövője (Árgyélus-ház)
Pék László, a Nemzeti Tehetségépítő Tanács elnöke az oktatási hálózati állapotokról tájékoztatja a közönséget. Albert Sándor „Hogyan tovább a szlovákiai magyar közoktatásban?” c. könyvében közösségbeszédet vitát kezdeményez a honi oktatás és intézményeink jövőjéről. A Selye János Egyetem egykori rektorának beszélgetőtársa Szigeti László egykori oktatásügyi miniszter, az MKP Országos Tanácsának elnöke.

12:30 Körkép-sátor: Az újságírói szakma presztízse és izgalmai (Színpad-udvar)
Marek Vagovics (týždeň) és Bódis András (Heti Válasz) avatnak be az oknyomozó újságírás rejtelmeibe, Ablonczy Bálinttal (Heti Válasz) pedig arról beszélgetünk, milyenek vagyunk a szomszéd szemével.

13:30 A szlovákiai magyar felsőoktatás múltja, jelene és jövője a Selye János Egyetemen (Árgyélus-ház)
Tóth János rektor előadása a Selye János Egyetemről. Beszélgetőpartner Bugár Gergely.

14:30 A Felvidék borai (Színpad-udvar)
Borkóstoló és borkalauz Geönczöl Attila garmakövesdi bor szakújságíróról.

16:00 2014: A választások éve (Erdő előadótér)
A mozgalmas politikai tavasz értékelésére és a jövő kihívásainak ismertetésére Kövér László, az Országgyűlés elnöke és Berényi József, az MKP elnöke közös fórumán kerül sor.

Népzenei színpad:
14:00 A kurtaszoknyás falvak hagyományörzőinek előadása: Bény és Kéménd
15:00 Kicsi Hang
17:30 Muzsikás

CSÜTÖRTÖK - július 10.

Kisszínpad:
16:00 Dark Thunder

Nagyszínpad:
19:00 Molnár Ferenc Caramell
21:00 Rómeó Vézizik
23:00 Zsapka - Emmer Duó

PÉNTEK - július 11.

10:30 Korunk aranyos fiúi (Színpad-udvar)
Steinmetz Ádám olimpiai bajnok vízbíróval beszélgetünk. Vendégként a „Kemény-egénység” további kiválóságai várhatók.

11:30 Körkép-sátor: „A vándort az út is eltartja.” (Árgyélus-ház)
Velitessel egybekötött beszélgetés Méder Áron világutazóval, a tengerek vándorával három éves földkerülő újáról.

12:30 Ki a valódi beteg, a magyar foci vagy a magyar társadalom? (Színpad-udvar)
Beszélgetés Bordás Sándor szociálpszichológussal és Ferenczi Attila labdarúgás-szakíróval, edzővel.

13:30 „Néhány szelet” (Árgyélus-ház)
Fiala Ilona első regényének bemutatója.

14:30 Egy sárga-kék sikerország hajnalán? (Színpad-udvar)
Beszélgetés Világ! Oszkárral, a Slovnaft vezérigazgatójával, a DAC többségi tulajdonosával.

16:00 Merjünk nagyok lenni (Erdő előadótér)
Semjén Zsolt, Magyarország miniszterelnök-helyettese és Bárdos Gyula, az első magyar elnökek közötti közös fóruma.

18:00 Körkép-sátor: Régi magyar konyha – Az élet fűszere (Színpad-udvar)
Kóstóval egybekötött fűszerismeretlő.

Népzenei színpad:
13:00 Népzenei és hagyományörző csoportok Csicsóról és Kolozsnémáról
14:00 Rivalda Színház

Kisszínpad:
15:00 Nautilus
16:30 Kerecsen
18:00 Expired Passport és Török Ádám

Nagyszínpad:
19:00 Kállay-Saunders András
21:00 Tankcsapda
23:00 Vadkerti Imre és barátai

www.martfeszt.sk

Gubikék fejére, nem jött be. Az első Martfesz nagyot szólt és utólag világosan látható: nemhogy megosztotta a felvidéki magyarságot, hanem gazdagította. Úgy egyébként a felvidéki magyarság megosztottságáról vagy egységéről bőven lehetne beszélni, talán erre is sor kerül a Fesztivál-park valamelyik előadójában.

Azzal kezdtem, hogy hagyományt teremtettem a Via Nova ezzel a szabadegyetemmel. Érthetjük – hát értsük! – ezt úgy is, hogy az egész rendezvény jól kitapintható hagyományos értékek mentén építkezik. Azaz: Martoson iszonyúan fogja magát érezni, a kínok kínját fogja elszenvedni minden oda látogató szélsőliberális, gyökértelen, nemzeti érzelm ellen beoltott janicsár. Az sem itt fogja megtalálni a számítását, aki különböző halmazállapotú tudatmódosító szerektől átlényegült állapotában szeret a saját levében hemperegni. A Martfesz nem ez a hely, s hogy miért nem, az egy-

részt kiderült a műsorfüzetből, másrészt – milyen egyszerű – a talvalyi tapasztalatokból.

No de lássuk, mi lesz idén júliusban Martoson! A fővédnökséget ezúttal is Kövér László, a magyar Országgyűlés elnöke vállalta. Ő, valamint Berényi József, a Magyar Község Pártjának elnöke tartanak közös fórumot, ez lesz majd a szabadegyetem nyitánya. A felvidéken tomboló maroknyi szélsőliberális „nácivadász” máris élesítheti diktáfonját: Kövér László minden biztonnyal ezúttal is a maga sajátos stílusában fogja elmondani véleményét nemzetpolitikáról, magyarságpolitikáról – ideértve az ezeknek gáncsot vetőket is. Sorra kerül ismét a kárpát-medencei magyar pártok vezetőinek találkozója: remek alkalom nem csak az eszme- és tapasztalatcserére, de arra is, hogy a hallgatóság közül valaki felálljon és megkérdezze: vajon miért van az, hogy a rendszerváltás után huszonöt évvel sem jutott egyről kettőre a határon túli magyarság...

Szó lesz Martoson a frissen publikált Baross Gábor Tervről, akiket érdekel a szülőföld gazdaságfejlesztési stratégiája (értsd: jövője, megmaradásának záloga), az ne hagyja ki ezt a programpontot. És szó lesz még sok-sok nemzetpolitikáról, önrendelkezési lehetőségeinkről, Esterházy János szellemi hagyatékának ápolásáról.

Az esték a szórakozásé: koncertek minden mennyiségben és minőségben (ez utóbbi ízlés dolga, így e sorok szerzője bátorodik értetlenkedni Geszti Péter jelenléte miatt, miközben hevesen lobog az Ismerős Arcokért). Tehát akik felépnek a Martfesz színpadán: Klinika, Budapest Bár, História, Caramel, Rómeó Vérzik, Zsapka Emmer Duó, Kállay-Saunders András, Tankcsapda, Vadkerti Imre és barátai, Benkó Dixieland Band és Peter Lipa, Gringó Sztár Geszti Péterrel, MadDogX, Örökség, Ismerős Arcok.

Végszó: www.martfesz.sk
SZÜCS DÁNIEL

SZOMBAT - július 12.

- 10:30 HUNINEU-sátor: Kisebbség helyett közösséget (Argyélus-ház)**
Kiss Antal, a Magyar Nemzeti Közösségek Európai Erdeképviselője brüsszeli irodájának (HUNINEU) vezetője tart előadást.
- 11:30 „Minden ember annyit ér, amennyit a köz javára tesz” (Színpad-udvar)**
A Baross Gábor Terv részletes bemutatása Farkas Ivánnal, az MKP gazdasági és régiófejlesztési alelnökével, Vitárius Lajossal, a Szlovákiai Magyar Közgazdász Társaság szakértőjével, Horbulák Zsoltal, a Trenčsényi Alexander Dubček Egyetem adjunktusával, Mihók Gáborral, a Kárpát-Régió Üzleti Hálójával, a Szlovákiai Magyar Közgazdász Társaság elnökével, a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala Gazdasági Bizottságának vezetőjével.
- 12:30 Hány arca van Edvard Benešnek, illetve kik és miért akarnak ügynököt csinálni Esterházy Jánosból? (Argyélus-ház)**
Tóth Endre, a Prágai Közgazdaságtudományi Egyetem és a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala előadása. Beszélgetős: Csáky Pál, az MKP EP képviselője.
- 13:30 HUNINEU-sátor: Autonóm fiatalok – Európai autonómiák (Színpad-udvar)**
Milyen az őshonos nemzeti közösségek élete az egységesült Európában? Vendégeink katalán, feröer-szigeteki és déltiroli fiatalok. A beszélgetés moderátora Dablis Attila, a Székely Nemzeti Tanács külügyi titkára és szakértője.
- 14:30 Körkép-sátor: Szex tabuk nélkül - Mikor? Mit? Hogyan? (Argyélus-ház)**
Hevesi Krisztina szexuálpszichológussal beszélgetünk.
- 16:00 Kárpát-medencei kerekasztal (Erdő előadóter)**
Vendégeink a vezető magyar pártok elnökei: Berényi József (MKP), Kelemen Hunor (RMDSZ), Pásztor István (VMSZ) és Brenzovics László (KMKSZ).
- 20:00 Hazám, Felvidék (Kulturház)**
A komáromi naggyűlés 20. évfordulója alkalmából készült kötetet Pásztor István, a könyv felfelől kiadja mutatja be.

Népzenei színpad:
14:00 Garam menti néptánc- és hagyományörző csoportok fellépése
Színpadon a Garam Menti Néptánc Együttes, a Kisgyarmati Dédapánk Nyomában hagyományörzők, valamint Hermann Mónika és Hermann Ákos garampáldi mesemondók.

Kisszínpad:
13:30 Ayers Rock
15:00 Gilotin
16:30 Spliff 447
22:00 Foci-világ bajnokság - bronzmeccs (kivétel)

Nagyszínpad:
18:00 Benkó Dixieland Band és Peter Lipa
21:00 Geszti Péter és a Gringo Sztár
23:00 MadDogX

VASÁRNAP - július 13.

- 10:30 Sorsközösségben, avagy önkormányzatiság a gyakorlatban (Argyélus-ház)**
Vendégeink az Országos Szlovák Önkormányzat és a Magyarországi Szlovák Fiatalok Szervezete képviselői.
- 11:30 Körkép-sátor: Felvidéki sikertörté: - Az igazán jó sör titka, avagy az út Gömörből a világ száz legjobb söre közé (Színpad-udvar)**
Sörkóstolással egybekötött beszélgetés a Kallenecker sörgyár alapító tulajdonosával, a rozsnói Kovács Lászlóval. Limitált létszám: 70 fő.
- 12:30 Európa egy új korszak peremén, avagy mi várható az EP-választás után az öreg kontinensen? (Színpad-udvar)**
Szajer József (Fidesz) és Csáky Pál (MKP) EP-képviselők beszélgetnek.
- 14:00 Ökumenikus istentisztelet (Erdő előadóter)**
- 15:00 Körkép-sátor: Felvidék – Horná Zem c. animált dokumentumfilm vetítése (Argyélus-ház)**
Kitelepítés, szinte minden felvidéki magyar családban traumát jelent. Még élő rokonaink, nagyszüleink, dédszüleink szíváljaldalmát, visszaemlékezéseit idézi a film az akkori történetekre, Felvidék. Egyeseknek az igéret földje, másoknak szülőföld, melyet akarataikon kívül el kellett hagyniuk. Felvidék – Horná zem, Vladislava Plančíková, a magyarországi Tótkomlósról áttelepült szlovák család unokájának dokumentumfilmje.

Népzenei színpad:
13:00 Magyar Duzazenekar
15:00 Felvidéki nótadelután Dóka Zsuzsával, Bösi Szabó Lászlóval, Gubik Magdival és Csókás Bertalannal. A talpalávaló Szöllősy Sándor és cigányzenekara szolgáltatja.

Kisszínpad:
14:30 Borostyán
21:00 Foci-világ bajnokság - döntő (kivétel)

Nagyszínpad:
16:00 Örökség
19:00 Ismerős Arcok

A szervezők a műsorváltozás jogát fenntartják!

Jó szórakozást és kellemes időtöltést kívánunk minden kedves résztvevőnek!

**Az unokám itt lesz!
Én is itt leszek!
És Te itt leszel?**

Ifjúságpolitika a Felvidéken

I. Ifjúságpolitikai tapasztalatok a Felvidéken

Foglalkozzon-e egy ifjúságpolitikai szervezet közösségépítéssel? Mi a feladata a 21. században az ifjú politikuspalántáknak? Elegendő, ha a tevékenység az anyapárt szekértolásában merül ki, vagy nevelő, társadalomformáló és gondolatébresztő hatást kell kiváltania a politikum mellett felcseperedő ifjúsági szervezeteknek? Párthűség vagy fiatalos lázadás? Konformizmus vagy radikalizmus? Türelmes karrierépítés a nagyok árnyékában vagy önerőből fakadó bátor kezdeményezőkedvesség?

Ezek azok a kérdések, melyeket minden felelősségteljes ifjúsági vezetőnek fel kell tennie önmagának, mielőtt egyáltalán a köz szolgálatára adja a fejét. Én a felvidéki Via Nova Ifjúsági Csoport elnökeként e gondolatébresztő kérdések mentén kívánom bemutatni szervezetem tevékenységét, arcukat, célkitűzéseit. Különösen érdekes lehet ez a magyarországi és külföldi magyar ifjúsági szervezetek relációjában, hiszen meggyőződése, hogy a számbeli ki-

sebségi lét, mely jelenlegi mutatók szerint folyamatosan fogyó közösséget eredményez, többletkövetelményeket támaszt az ifjú vezetők elé fiatal közösségük szolgálatának terepén.

A fiatalok közügyek felé fordítása egyáltalán nem könnyű feladat. Mint minden közösségi munka, ez is számos erőfeszítéssel, gyakran viszonzatlan odaadással jár, ezért aki ebbe belevág, annak tisztában kell lennie a velejáró nehézségekkel, nehogy aztán egy-két csalódás eltántorítsa az útról. Nézzük csak meg, mekkora munkát fejtenek ki a nemzeti közösséget szolgáló kulturális szervezetek, hogy egy-egy rendezvényükre több látogatót csábítsanak, vagy mekkora erőket mozgósít a nemzeti közösséget szolgáló politikai párt, hogy meggyőzze a választópolgárokat és nagyobb támogatáshoz jusson. A biztos sikerre nincs se recept, se garancia. Azt szoktam mondani, hogy ha a szenior szervezetek ilyen komoly kihívásokkal küzdenek, akkor nekünk ma ifjúsági szinten hatványozottan erősebb ellenszélben kell dolgoznunk. A fiatalok nemzeti ügy mellé állításának, közügyek iránti felelősségérzetük felébresztésé-

nek – ami egy számbeli kisebbségben élő nemzeti közösség életében ideális esetben megegyezik – nem kedvez sem a korszellem, sem az idehaza uralkodó állapotok, és egy tizenéves gimnazistának, egy huszonéves egyetemistának vagy harmincéves kezdő munkavállalónak teljesen másban nyilvánul meg a nemzeti öntudata, mint mondjuk a Csemadok vagy az MKP alapbázisának. Direkt politikai üzenetek közvetítésével, illetve kizárólag a nemzeti szólamok hangoztatásával ma csak a fiatalok egy jól körülhatárolható részét tudjuk büvőkörünkbe vonni. A fiatalok szélesebb rétegének megszólításához laza és fiatalos nyelvezetre, a közösségi ügyek és a felvidéki magyarság szolgálatának vonzóvá tételére és biztonságos jövőkép nyújtására van szükség. Ezt elsősorban közösségépítő rendezvények, úgy mint nyári táborok, vezetőképzők, sportesemények, koncertek, magyar bulik szervezésével lehet elérni. A fiatalokat tehát nem politikusként tudod megszólítani, hanem úgy, ha magad is fiatalként viselkedsz.

Épp ez a lényege a Via Nova Ifjúsági Csoport tevékenységének,

és ebben rejlik a névből is eredeztethető újutas megoldás. Mi ugyanis akarva-akaratlanul kénytelenek vagyunk Janus-arcú tevékenységet folytatni, melyben megfér egymás mellett a szakpolitikai és érdekképviselői, illetve a civil mozgalmi és nevelő-közösségépítő tevékenység.

II. A fiatalok nemzeti öntudata

Egy átlag felvidéki magyar fiatal ma ugyanazokkal a gondokkal küzd, mint minden térségbeli kortársa. Meg kell találnia a helyét a globalizált világ okozta versenyben, és mindemellett rendelkeznie kell azzal a gyakran nem kis áldozatokkal járó öntudattal, mely e küzdelem megvívását idehaza parancsolja. Fogyásunk ugyanis rendkívül érzékelhető, ami komoly kihívások elé állítja nem csupán a felvidéki politikumot vagy az ifjúsági szervezeteket, de a felvidéki magyar közösség egészét. Húsz év alatt száztízszáz számbeli apadást mutatnak a népszámlálások eredményei, és a felvidéki magyarság lélekszáma félmillió alá csökkent.

Ebben a fogyásban benne vannak az elmúlt évszázad traumái, a benesi vészterhes idők örökké fájó emléke és a csehszlovák szocializmus „nevelése”, mely a szlovák-

ként könnyebben boldogulsz „tanítását” hagyta rá két generációra. Benne van a mindenkori (cseh)szlovák politikai gondolkodás, mely az őshonos magyarságra még mindig egyértelműen inkább gyanús, nemzetbiztonsági kockázatot jelentő tényezőként tekint, mint az államot gazdaggá, sokszínűvé és fejletté tevő közösségként. Benne van a mindenkori (cseh)szlovák nemzetpolitikai törekvés, mely a kortól függően hol a magyar közösség tényleges eltűntetését, hol annak életkörülményeinek ellehetetlenítését és otthonérzete megteremtésének meghiúsítását tűzi ki célul. Benne van a rendszerváltáshoz fűzött csodavárásból lett hirtelen keserű kiábrándultság. Benne van a sikerélmények hiánya, hiszen elitünk képtelen volt élni a Csehszlovákia szétesésével, majd vezető politikumunk első és második kormánya lépéséből adódó lehetőségekkel. Benne vannak az európai uniós csatlakozáshoz fűzött remények, a gondjainkra nyugattól megoldást váró gondolkodás hamis ábrándjai. És bizony benne van e kor kihívásaira önerőből választ találni képtelen és ez által kiszolgáltatottá, önszerveződésében lazuló és öntudatában gyengülő közösségünk teljesítménye is.

Soha nem kérdőjelezném meg honfitársaim nemzeti elkötelezettségét és magyar nemzethet tartó-

zását. Véleményem szerint úgy lehetünk erősek a Kárpát-medencében, ha ezek a kapukat tágítjuk, nem pedig szűkítjük. Ezer éves tanítás alapján tudjuk, hogy a befogadó nemzet a bölcsőbb, erősebb és néz szebb jövőre. Épp ezért a környező nemzetek tagjaival is mindig a közös utak keresése kell, legyen a cél, azon pontok keresése, ami összeköt, nem pedig azoké, ami elválaszt. A felvidéki magyarság esetében magyar-szlovák viszonylatban ilyen a közös múlt, a közös szülőföld, a rokoni kötelékek, a felmenők magyar nyelvismerete. Ezek mind olyan kötelekként szolgálhatnak, mely az összetartozást, a történelmi sorsközösséget erősíti, nem pedig az egymás elleni viaskodást. Persze mindennek felismeréséhez jó adag őszinteség, a sérelmek korrekt kitárgyalása, a bűnök teljes beismerése és a közös jövő építésének szándéka szükségeltetik.

Ez kétoldalú folyamat. Szlovák részről hiányolom a nagyvonalúságot, magyar részről pedig az akaratosságot. Túlságosan eluralkodott rajtunk az említett elmúlt húsz év csalódásainak következtében a dolgok megváltoztathatatlanságába való beletörődés, és ez nem kedvez öntudatunknak sem. Itt térek vissza a gondolathoz, mely szerint önmagunk definiálását illetően nagy eltérések és hézagok tapasztalhatóak közösségünk körében. Legalább négy csoport emelnék ki. Szeretném még egyszer hangsúlyozni, hogy ezek egyrészt nem szigorú, merev, átjárhatatlan kategóriák, és nem is magyarságot megkérdőjelező beállítódás. Mindössze tapasztalatból fakadó, a felvidéki magyar emberek önmeghatározását mutató tanulságos ténymegállapítások.

Az első csoport önmagát kizárólag magyarnak vallja. Számukra nem kérdés, hogy az egyetemes magyar nemzet része, éljen bárhol is a világon.

A második csoportnál hangsúlyosabb elemet kap a földrajziség, a lokálpatriotizmus, a „felvidékiség”. Ők a magyar nemzetben belül felvidéki magyarnak vallják magukat.

A harmadik csoport a felvidéki jelzőt vagy pontatlannak, vagy épp történelmietlennek tartja, ellenben megjelenik egyfajta kötődés a szlovák államhoz, teljesen mindegy, hogy ez őszinte vagy kényszerű. Ők a egzakt módon a jelenlegi közjogi helyzetet veszik alapul. Szlovákiai magyarként definiálják magukat.

A negyedik csoport az öntudatában legjobban meggyengült, legtöbbször már vegyes házasságokban élő, vagy azokból származó honfitársaink teszi ki, akik Szlovákiában élő polgárokként, esetleg európaiként, esetleg magyarul is beszélő szlovákiaiként határozzák meg önmagukat.

Az állapotok és a folyamatok teljesen természetesek és törvényszerűek. Az értelmiség, a kultúra világa, a politikum és a gazdasági elit feladata, hogy a jövőben az első csoportok erősödjének, hiszen ez segíti egy öntudatos közösség gyarapodását. Ebben Magyarországnak óriási szerepe van, hiszen a Kárpát-medence folyamatai általában szerves egység-

ként működnek és összefüggenek egymással. Ahogy Duray Miklós mondta: „Ha Budapest emelkedik, az egész magyarság emelkedik. Ha Budapest süllyed, az egész magyarság süllyed”. Nos, egy gazdaságilag erős és fejlődő Magyarország növeli a magyarság vállalásának presztízsét a határon túli területeken is. Mindig lesznek „mohikánok”, akik számára magyarságuk megélése nem kérdés, legyen szó bármilyen életkörülményekről is. Történelmi tapasztalat azonban, hogy a többség az erőshöz, a gazdaghoz, a fejletthez vonzódik, ezért a fogyást elsősorban így tudnánk megállítani, ami különösen igaz a fiatal generációkra. Ha vonzó és a haladó trendekkel egyezik a magyarság vállalása, akkor a fiatalokra sokkal nagyobb hatást tudunk kelteni, mint akkor, ha önsanyargató lelkiállapot és kilátástalan életkörülmények társulnak a magyarság megéléséhez.

A felvidéki magyar fiatalok lélekszámának fogyása ma leginkább három irányból jelentkezik.

Az egyik a megélhetés és jobb életkörülmények reményében történő nyugati kivándorlás, elsősorban az Európai Unió német- és angolajkú államaiba, jobb esetben csak a szomszédos Csehországba.

A másik a magyarországi munkaerő-és agyelszívás. Ez előbbi elsősorban a határ menti városokban, utóbbi inkább az egyetemi városokban, értelemszerűen leg- hangsúlyosabban Budapesten van jelen.

Fogyásunk harmadik módja a legrosszabb. Ez az identitásváltás folyamata, amikor is otthon marad ugyan a fiatal, de többségi szlovák környezetben a zömében szlovák barátok, párok hatására folyamatosan lazul köteléke a magyar identitáshoz, ami nem ritkán teljes identitásváltással is jár.

Hangsúlyos eltérések figyelhetők meg az egyes felvidéki természetes régiók között is. A keleti végeken, Bodrogháza környékén, Ungvidéken, de említhetném akár Gömör is, a magas munkanélküliség és a rendkívül rossz szociális helyzet miatt az elvándorlás van túlsúlyban. A nyugati végeken, Csallóközben és Mátyusföldön is legalább akkora a gazdasági migráció, de itt megfigyelhető egy másik folyamat is, tudniillik az el- kényelmesedés érzete. A tömbben élő magyar fiatalok ugyanis nem mindig értik, miért fektetnek nagyobb hangsúlyt a szórványban vagy peremvidéken élő kortársaik a magyarság vállalására és a közösségi jogok kiterjesztésére, hi-

szen nem tapasztalat hiányában nem tudatosítják, hogy az ő városuk, szülőfalujuk is a demográfiai átalakulás sorsára juthat. Épp ezért gyakran sokkal nehezebb a dunaszerdahelyi vagy komáromi fiatalok megszólítása és magyar közösségi ügyekben érdekeltté tétele, mint a kortárs Ipoly-menti, Garam-menti vagy épp zoboralji fiataloké.

Ilyen környezetben és e társadalmi állapotok mentén kell tehát ma dolgoznia egy ifjúsági vezetőknek a Felvidéken. Nem könnyű, ellenben annál nemesebb feladat a fiatalok közösségbe formálása, magyar identitásának erősítése és közügyek iránt fogékonnyá tétele. Ezeket a célokat tűzte ki célul maga elé a Via Nova Ifjúsági Csoport is, és erre a legjobb módszer véleményem szerint a már említett komplex tevékenység és sokoldalú arculat.

III. A Via Nova Ifjúsági Csoport

A Via Nova szellemi elődje a Duray Miklós által vezetett, a csehszlovák szocializmus enyhülésének éveiben, 1968-ban alapított ifjúsági mozgalom, a Magyar Ifjúsági Szövetség. Ezt az alulról építkező, önszerveződő, hatalomtól független mozgalmiságot tart-

juk példaértékűnek ma is. A Via Nova tényleges elődje pedig az ugyancsak ifjúsági gyűjtőszervezetként működő Magyar Ifjúsági Közösség (MIK), melynek közösségépítő és politikai tevékenységet is kifejtő szerepét a 2000-es évek második felétől fokozatosan átvette az MKP ifjúsági csoportja (ICS). Az ICS először az 1998-ban Magyar Koalíció Pártja (MKP) néven egyesült felvidéki magyar pártok ifjúsági tagozataként működött, gyakorlatilag a MIK struktúráit megörökölve. A szervezet bölcsőjének a 2004-ben szervezett nyári tábor, az I. Kapocs Tábor tartjuk. Azóta évről évre megszervezésre kerül az ICS nyári tábora, és tavaly már a jubileumi X. Kapocs Táborra kerül sort. Hagyománnyá vált, hogy e rendezvényt évről évre a Felvidék más táján szervezi a vezetőség, így szinte már az összes természetes régió otthont adott egy-egy nyári rendezvénynek. Mérföldkőnek számított a szervezet életében a 2007-es év. Ekkor vált tulajdonképpen felnőtté az ICS, és önálló jogi személyiséget nyerve Via Nova Ifjúsági Csoport néven jogilag és anyagilag függetlenedett a párttól, mindemellett egy együttműködési szerződés keretei között továbbra is a felvidéki magyar párt ifjúsági szervezeteként fejtette ki tevékenységét.

A szervezet tagsága azóta is 1000 fő körül mozog, melynek alsó korhatára 15 év, felső korhatára pedig 36 év. A szervezeti struktúra földrajzi alapon szerveződik, így az egyes településeken helyi, a járásokban járási, megyei szinten megyei szervezetek működnek, a központi irányítást pedig a regionális és szakmai elv alapján megválasztott országos elnökség látja el. A szervezet legfelsőbb döntéshozó szerve a kongresszus, két kongresszus között pedig az országos tanács döntései bírnak a legnagyobb súllyal. A szakmai tevékenység a kabinetekben folyik, ahová az elnökség kinevezése alapján kerülnek a legtalpraesettebb és legfelkészültebb fiatalok.

A szervezeti számlálétrát 2005-től végigjárva (helyi alelnök, helyi elnök, járási elnök, országos alelnök) 2011-ben kerültem a Via Nova ICS élére. A tisztújítás során azt a célt fogalmaztam meg, hogy ami a strukturális és politikai szervezethez tartozik, úgy a felvidéki magyar fiatalok gyűjtőszervezetévé, ami pedig a működését illeti, úgy a legaktívabb és legvonzóbb, szakmai téren is épülő ifjúsági szervezetté kívánom tenni a Via Novát. Ennek megvalósításához megfelelő, ráadásul korábban még ifjúságpolitikában is fiatalnak számító csapat állt össze, és nyugodtan kijelenthetem, hogy az elmúlt három évben soha nem látott fordulatszámon folyt a szervezet működése. Túlzott elbizakodottságra vallana azt állítanom, hogy a célok maradéktalanul megvalósultak, sőt még mindig csak a munka elejénél tartunk. Ha megnézzük az egyes régiókban megvalósuló rendezvények mennyiségét, megfigyeljük a szervezet nyilatkozatainak, akcióképességének és mediális megjelenésének fogadtatását vagy épp az egyes politikai megmérettetések során a Via Novát is képviselő jelöltekre leadott szavazatok számát, illetve a

pártban történő még mindig óvatos, de egyre biztosabb fiatalítást, úgy azt kell mondanom, nem járunk rossz úton. Sokan csak 2011-ben fedezték fel maguknak a Via Novát a felvidéki magyar közösségi élet térképén, és egyre nő a szimpatizánsaink tábora. A cél egy egészséges nemzeti öntudatú és közösségéért felelősségét viselő nemzedék kineveléséhez, illetve a felvidéki magyar politikai utánpótláshoz való tevékeny hozzájárulás.

Épp ennek következtében nőtt meg irigyeink, rosszakaróink és ellenlábasaink száma is, különösen a felvidéki magyar társadalom liberális térfelén. Képviselőik részben tudatosan kívánják aláásni a nemzeti ügyek iránt elkötelezett ifjú generációk felcseperedését, részben pedig képtelenek bármit is kezdeni azzal a helyzettel, hogy van egy ifjú csoportosulás, mely elsősorban a nemzeti konzervatív értékeket vallja magáénak, de nyitott mindenki irányába, így zene-polcain jól megférnek egymás mellett a Muzsikás és a Led Zepelin albumai is. Ezek az erők próbálják nyitottságunk miatt elkezdni és a politikai paletta jobbszélére tolni a szervezetet, de ez csak megerősít utunk és gyűjtő-szervezetként történő önmeghatározásunk helyességében. Ahogy mondani szoktam: A Via Novában tökéletesen megfér egymás mellett a lévai, laza hétköznapi zsúrfiú, a rimaszombati cigány focista és a nagykaposi, irredata pólóban fesztiválózó srác is. Három dolog köt bennünket ugyanis össze, az pedig a magyarságtudat, a szülőföldön való boldogulás vágya és a fiatal közösség szolgálatának akarása.

Úgy korrekt, ha beszélünk a kritikákról és hiányosságokról is. A létrehozni kívánt szakmai kabineteknek ez idáig csak egy része alakult meg. A nemzetpolitikai kabinet a kárpát-medencei kapcsolat-

építésért felel, és itt nyugodtan állítható, hogy a kedvező magyarországi nemzetpolitikai fordulatnak köszönhetően az elmúlt 94 évben ifjúsági szinten magyar-magyar relációban tán soha nem mutatkozott ilyen kohézió, mint amilyennek most lehetünk a részesei és alakítói. Az oktatási kabinet szervezi évről évre a Beiratkozási Körutat és a Magyar Iskolák és Óvodák Napját, a gazdasági kabinet pedig hamarosan egy nemzetközi partnereket is megszólító szakmai konferenciával lép porondra. Örömmel szolgál, hogy nemzetközi porondon is kezd erősödni a szervezet, és a YEPP (az Európai Néppárt ifjúsági szervezete) mellett az IPM (Közép-Európai Ifjúsági Kezdeményezés) berkein belül is szilárdulni látszanak pozícióink. A többi szakterületet illetően inkább egy-egy tagunk véleménye hallható és olvasható, a kabinetek megalakulása még várat magára, így továbbra is várjuk a magukat egyes szakterületeken kipróbálni akaró kompetens fiatalok jelentkezését. Hiányosságként említhető továbbá, hogy nem minden régióban vagyunk jelen, illetve több térségben, főleg a tömbmagyar te-

rületeken egyelőre nem működik súlyának megfelelően a szervezet. Az itt élő fiatalok prioritásai sok esetben teljesen mások, mint a peremvidéken vagy szórványban élőké, ezért egy-egy régió ifjúságának megszervezésére és irányítására nem adható általános, mindenütt alkalmazható példa. Erősíteni kell továbbá a partnerséget a szlovák ifjúsági szervezetek felé is, hiszen ahogy a nagypolitikában igyekeztek a Most-Híd megalakulása óta karanténba zárni az MKP-t, ugyanígy történt ez az ifjúságpolitikában a Via Novával. Mi azonban változtatni szeretnénk ezen a helyzeten, hiszen természetes és őszinte partnerségre van szükség az erre fogékony és alkalmas szlovák ifjúsági szerveződésekkel is.

Külön kell, említsem szervezeteink Kapocs Táborok utáni legrégibb rendezvényét, a Beiratkozási Körutat. A gyermekek megszületésénél és egészséges szellemi fejlődésénél nem létezik fontosabb teendő egy közösség jövője szempontjából. Ezért támogatja kiemelten a Via Nova is az anyanyelvi oktatást, és ezért próbáljuk óvodáink és iskoláink tevékenység-

gét minden évben segíteni a Beiratkozási Körúttal. Az elmúlt két évben egy autentikus kisfilm-sorozattal, néhány rövid videóval, valamint ezek üzenetére épülő, az országutak mellett található óriásplakátokkal kívántuk felhívni a döntés előtt álló szülők figyelmét arra, hogy mi csemetéjük számára a legjobb választás. Az óvodákra is fókuszálva oktatási kabinetünk pályázatot hirdetett, és a három győztes, nemzeti nevelést legügyesebben folytató intézményben megszerveztük a gyermeknapot. Emellett, ahol igény volt rá, ott továbbra is megszerveztük a hagyományos körút egy-egy állomását, segítve ezzel az iskolák és óvodák munkáját.

Mozgalmi tevékenységünk rendkívül sokrétű, és igyekszünk részt venni az összes, magyarság jogkiterjesztési folyamatait megcélzó megmozduláson. Így van ez a magyar nyelvhasználat fontosságát és szükségességét sürgető akciók során, úgy mint a vasúti kétnyelvűség szorgalmazása, a helységnevtáblák két nyelven történő feltüntetése melletti kiállások, a vállalkozói szférában a magyar nyelvhasználat természetessé tételéért folytatott küzdelem, a Kárpát-medencei autonómiatörekvések fontossága, továbbá a kettős állampolgárság alkotmányos helyzetének rendezése esetében. Név-

magyarosítási kezdeményezésünk pozitív fogadtatásán felbuzdulva és a magyar identitás ilyen téren történő megvallásának fontosságát tovább hirdetve idén is folytatjuk az akciót. A közeljövőben szülőföldünk különböző tájain egy-egy rendezvény keretén belül tájékoztatják tagjaink az érdeklődőket a magyar névviselés mibenlétéről és feltételeiről, valamint a Nemzeti Tankönyvkiadó jóvoltából könyvajándékban részesítjük az első személyi igazolványok magyar nevet feltüntető friss birtokosait.

Ami profilunk fejlődését illeti, a Via Nova tevékenysége olyannyira sokrétű és arculata olyannyira sokoldalú, hogy nagyon nehéz pontos definíciót nyújtani a szervezetről. Profilunkban egyszerre van jelen a civil, a mozgalmi, a szakmai és a politikai jelleg. Többször bírálták is már emiatt a szervezetet, és minden bizonnyal még fogják is, hogy döntsük végre el, „civilkedni” akarunk vagy politizálni, ha politizálni, akkor MKP-n belül vagy azon kívül, ha párton kívül, akkor az mellett vagy attól függetlenül. Két dolgot állíthatok biztosra. Egyrészt elsősorban ifjúsági szervezet vagyunk, melynek lehetőségeiből és mozgásteréből igyekezünk kihozni a maximumot. Másrészt szolgálni akarunk és munkánk által a felvidéki ma-

gyar fiatalságot egy egységes közösséggé kovácsolni. Tevékenységünk tehát 4 területet ölel fel, és ez a komplex profil jellemzi majd a Via Novát a jövőben is.

Az egyik terület a szakmai tevékenység, melyre jó példa a Beiratkozási Körút, illetve egyes egyetemistáink és friss diplomásaink publikációi. Véleményem szerint ez az a szféra, ahol a Via Novának a legjobban erősödnie kell, ezért idén nagyobb hangsúlyt fektetünk a tehetséggondozásra és utánpótlás nevelésre. Az lpoly-és Garam-menti régióban, valamint a Bódva-völgyében ezért került megrendezésre, az egyébként nagy sikerű, alapiskolások és középiskolások számára meghirdetett tehetségkutató verseny. a „Ki a vagány a vidéken?” Kantár Csaba fiatalon elhunyt költő és performansz művész emléke előtt tisztelegve a Levédia Körhöz társulva most már évről évre kiosztotunk egy díjat is, mellyel a legtehetségesebb felvidéki fiatal költőket jutalmazzuk.

A másik terület a mozgalmi tevékenység, melynek keretében a szakmai érvek hangsúlyozása mellett továbbra is részt veszünk a kétnyelvűséget szorgalmazó projektben, folytatjuk a névmagyarosítást népszerűsítő akciókat, kiállunk a kettős állampolgárság újbóli lehetővé tétele mellett és természetesen szüntelen támogatunk minden egyes nemzeti sorskérdéseinket érintő megmozdulást.

A harmadik terület a közösségépítés, mely elsősorban rendezvények szervezése által valósul meg. Itt most egyes nemzeti ünnepeinkhez vagy más jeles alkalmakhoz köthető régiós szinten megvalósuló rendezvényekre külön nem térnék ki, és a három országos szintű szórakoztató jellegű rendezvény, úgy mint a kamocsai Határtalan Fesztivál, a rimaszombati Katalin Bál, mely a Kárpát-medence tán legnagyobb ifjúsági

bálja és a lévai Fiatalok a Karácsonyi Hangulatért adventi műsorozat mellett három nagyobb falatot említenék, melyeknek a legnagyobb figyelmet szenteljük:

Tavaly tavasszal indult a Felvidéki Labdarúgó Bajnokság. A Via Nova lelkes fociőrültjei összedugták fejüket, és létrehozta egy országos kispályás bajnokságot, ahol a régiók legjobbjai a körtornák után az országos nagydöntőben találkoznak. A közösségépítő megmérettetésekben negyven csapat nevezett be Nagyszelmencről egészen Szencig.

Fennállásának tizenegyedik évfordulóját ünnepli idén a Via Nova nyári tábora, a Kapocs Tábor, így erre a jeles eseményre mindig megkülönböztetett figyelemmel tekintünk. A helyszínt illetően idén a karsztvidéken, Rozsnyó kö-

zelében fekvő Várhosszúrétre esik a választás.

A Via Nova ICS történelmének legnagyobb rendezvényére tavaly nyáron került sor a Martosi Szabadegyetem életre hívása által. A MartFesztzen nem csak a tagságnak és nem csak a fiatalabb generációknak szól, hanem értékes kapcsolódást jelent a nyári napokban közösségünk számára szervezeti és generációs megkülönböztetés nélkül, így feltett célunk, hogy a Fesztzy Park a jövőben is a legnagyobb felvidéki nyári ünnepeknek adjon otthont, melyeket magáénak érez az egész felvidéki magyarság.

A negyedik terület a politikai tevékenység, melynek gerincét 2014-ben a köztársasági elnökválasztások során az egyetlen magyar jelölt támogatása, az Európa

Parlamenti választások során az egyetlen magyar párt támogatása, az őszi helyhatósági választások során pedig ifjú jelöltjeink támogatása adja. Ezt megelőzően remélhetőleg még az év első felében új együttműködési megállapodást kötünk a Magyar Közösség Pártjával, hiszen a régi a parlamenti választásokat követően hatályát veszítette. A párt új alapszabálya értelmében a párt és az ifjúsági társszervezet viszonyát az együttműködési megállapodás szabályozza, ennek részletei kerülnek tehát nemsokára újra meg tárgyalásra. Van képviselőnk a párt országos elnökségében, így a folyamat remélhetőleg folytatódik, és egyre több fiatal jut szóhoz és szerephez a felvidéki magyar politikában.

GUBÍK LÁSZLÓ

Nagy Péter atya: Az igaz barátság az én feltámadási keresztem

Ha önmagunkat tartjuk szem előtt, s azért kötünk barátságot, rosszul számolunk. Ahogy kezdjük, úgy is végezzük: barátot szerztünk, hogy segítséget hozzon a bilincsek ellen, s ő, mihelyt megcsörren a lánc, elillan. (Seneca)

Visszaemlékszem gyermekkorom nyaraira. Sárdobálás este az eső után, megviccelt unokatestvér sírása, a „ha lemegy, a nap gyere haza” anyai intő szava – ízes volt a gyerekkor és kötettek barátságok – örök barátságok -, virágoztak szerelmek – örök szerelemtől átítatott fába vésett „Kati + Peti” szívecskék. Őszintén, gyermeteg mód örök boldogságot kereső próbálkozásai voltak ezek a gyermek örök vágyának: együtt lenni örökre, boldogan, az örök barátságban. Leginkább ezekre emlékezem, amikor a sarokba dobtuk

az iskolatáskát s örültök a nyárnak és nem utolsó sorban a nagy reggeli tejeskávéjának.

Így nyárelőn állunk meg egy pillanatra s gondolkodjunk el szívünkben a barátságról, azaz ama örök vágyról, ami minden embert megmozgat – hívót, hitetlent, keresőt, és magánost egyaránt.

Seneca szavai intők lehetnek számunkra, ha megfigyeljük kapcsolataink minőségét, a bennünk rejlő erőt, vagy erőtlenséget, szándékot. Hevenyész mód, vannak barátságok, melyekben az egyik és másik fél is egymást hibáztatja, ha megtörik a kapcsolat. Az érdek-barátságok átka ez: megcsörrenő bilincs elriasztja a barátunkat nevezett, egyént. Nagy ámtás ez, semmi más! Az igaz barátságok a bajban kötetnek vagy ott erősödnek meg. A másoktól való függésünk árán kötetett barátságok nem

nevezhetők jó-baráti viszonyoknak. Az érdekbarátságok hamis dolgok és a megcsörrenő lánc csak elriasztja a másikat.

A Tibériás tavánál megjelenő feltámadt Krisztus és Péter találkozásakor valamiképp ugyanígy kellett volna végződnie a tanítványok barátságának is – amely találkozás domináns figurája éppenséggel Péter lenne –, ha valóban az érdekek irányították volna a kapcsolatot. Péter eleve nem érdekből lett apostollá. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint a szégyenletesen tagadást követő sírása. Ott a főpap házában, megtagadva mesterét, kit már csak pillanatok választottak el a biztos háláltól, „elesett Péter a kereszt súlya alatt” – megtagadta a Mestert... Péter apostol barátainak minden okuk meg lett volna arra, hogy ott hagyják Pétert, hogy

visszatérjenek rég elfeledett dolgaikhoz – ki-ki a saját veteménysébe. Mindennek ellenére a tanítványok tudták, hogy a barátságok, melyek hajdanán megkötettek, nem érdek – kapcsolatok voltak, így nem volt bilincscsörgés, amikor Péter, visszatérve "a mindennapi életbe" kiment újból halászni, amint azt tette az előtt, hogy megszólította volna őt Jézus, ott a Genezáret tavánál: „Ne félj! Ezen túl emberek halászai leszel” (Lk 5,10). A társai ekkor se hagyták őt magára, mert tudták, hogy a barátságuk nem a bilincseket akarta szétörtni, hanem ama, köztük élő kapcsolat legerősebb láncszemét – Jézust – nem feledve, összetartottak.

Jézus megjelenik a Tibériás tavánál, amikor az apostolok üres kézzel – hálóval tértek volna vissza a partra. „Vessétek a hálót a hajó jobb oldalára, és találni fogtok!” – mondja a Feltámadott, akit még ekkor nem ismertek fel. Jézus megjelenéseiben felfedezhető a pedagógus Isten, aki fokozatosan akarja felfedni az igazságot – szembetűnő a hasonlóság a

Genezáret tavánál végbement csodálatos halfogás és eme történetben olvasható csodálatos halfogás között. A különbség csak annyi, hogy míg az első alkalommal (Genezáret tavánál) az emberré lett Isten meghívja az apostolokat, az Ő követésére, addig a mai, János által elmondott történetben a „meghalt” Mester elvesztése visszadobta őket a mindennapi életbe. Ott áll Krisztus és megmutatkozik, eszik velük, és ami a legfontosabb: begyógyítja a sebeket, leveszi a felesleges keresztet Péter és a tanítványok válláról. A Péterhez intézett három kérdése, az Isten-i kitartó türelem emberi szavakba öntött lényege: „Jézus megkérdezte Simon Pétert: „Simon, János fia, jobban szeretsz-e engem, mint ezek?” Ő azt felelte: „Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek!” Erre azt mondta neki: „Legeltesd bárányaimat!” Majd másodszor is megkérdezte: „Simon, János fia, szeretsz-e engem?” Azt felelte: „Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek!” Erre azt mondta neki: „Legeltesd juhaimat!” Aztán harmadszor is meg-

kérdezte: „Simon, János fia, szeretsz-e engem?” Péter elszomorodott, hogy harmadszor is megkérdezte őt: „Szeretsz-e engem?”, és azt felelte: „Uram, te mindent tudsz, te tudod, hogy szeretlek!” Ekkor így szólt: „Legeltesd juhaimat!” – ekkor megtört a jég s Péter felfogta: az igazi kereszt ez: őszintén követni Krisztust és nem engedni az olyan barátságoknak nevezett bratyizásoknak melyek célja egyedül annyi, hogy a haszontalan bilincseket valakivel szétörössük.

A haszontalan kapcsolatok fűzhetnek a vallási gyakorlatokhoz is, melyekből hiányzik a lélek – hívőnek mondani magunkat, de csak azért elmenni a templomba, vagy imádkozni, hogy kérjünk. Isten csak egy eszköz marad, egy kalapács, amivel szétöröghetjük a bilincseket, semmi több. Engedjük, hogy Krisztus a maga – számunkra elkészített keresztjét adhassa nekünk, mert nem láncok segítségével tudunk dicsekedni Krisztusban, hanem Annak keresztjében, a Feltámadott keresztjében, a mi reményünkben. A hívő szív megláthatja ezt. Élünk úgy a nyár folyamán is, hogy találkozásainkkor, mosolyainkban, akár a gyermekek viháncolásában is, vagy akár a rég nem látott barát arcában is felfedezzük az örök barátot, aki maga Krisztus.

Hol találni az én feltámadási keresztet (az önzetlen szeretet keresztje)? Talán ebben: az igaz barátságban – amint azt Simone Weil jól megsejtve kifejti: *„Van egy személyes emberi és tiszta szeretet, amely az isteni szeretet megsejtése és visszatükröződése. Ez a barátság.”*